

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Barbora Báčová

Disciplinární delikty v rámci samosprávných komor

Kárná provinění advokátů, notářů a soudních exekutorů

Diplomová práce

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Disciplinární delikty v rámci samosprávných komor“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 31. 3. 2011

Barbora Báčová

Já, níže podepsaná Barbora Báčová, autorka diplomové práce na téma „Disciplinární delikty v rámci samosprávných komor“, která je školním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a změně některých zákonů (autorský zákon), dávám tímto jako subjekt údajů souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, správci:

Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, Olomouc 771 47, Česká republika

ke zpracování svých osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále zpřístupnění jména a příjmení v katalogích a informačních systémech UP, a to včetně neadresného zpřístupnění služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka UP, která se nazývá Knihovna UP. Souhlas se poskytuje na dobu ochrany díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje výše uvedené jsou pravdivé.

V Olomouci dne 31. 3. 2011

Barbora Báčová

Děkuji JUDr. Lucii Madleňákové za odborné vedení, pomoc, spolupráci, cenné připomínky a konstruktivní kritiku.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Vymezení základních pojmů veřejné správy a samosprávy	9
1.1 Veřejná správa	9
1.2 Samospráva	10
1.3 Charakteristika zájmové samosprávy	11
2 Správní delikty	15
2.1 Obecná charakteristika správního deliktu	15
2.2 Charakteristika disciplinárních deliktů	17
3 Disciplinární delikty vybraných profesních komor	19
3.1 Česká advokátní komora a disciplinární delikty jejích členů	20
3.1.1 Hmotněprávní úprava	22
3.1.2 Procesněprávní úprava	27
3.2 Notářská komora České republiky a disciplinární delikty jejích členů	31
3.2.1 Hmotněprávní úprava	34
3.2.2 Procesněprávní úprava	38
3.3 Exekutorská komora České republiky a disciplinární delikty jejích členů	40
3.3.1 Hmotněprávní úprava	42
3.3.2 Procesněprávní úprava	46
4 Komparace jednotlivých právních úprav, jejich nedostatky a navrhovaná řešení	48
Závěr	52
Seznam použité literatury	54
Shrnutí/Summary	58
Klíčová slova/Key words	59

Seznam použitých zkratk

AKŘ – advokátní kárný řád

ČAK - Česká advokátní komora

EK - etický kodex

EKČR - Exekutorská komora České republiky

EŘ - exekuční řád

KŘ – kárný řád

NKČR - Notářská komora České republiky

NSS – Nejvyšší správní soud

PPE - Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů

SŘS – soudní řád správní

ZoA - zákon o advokacii

ZoŘ – zákon o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Úvod

Existují určitá povolání, na jejichž výkon jsou zákonem, popř. stavovským předpisem, kladeny specifické požadavky. Jedná se o povolání, která se sdružují do profesních komor s povinným členstvím. Jelikož je členství v těchto komorách povinné, tudíž všichni příslušníci stanovené profese musí být jejich členem, může nedodržení těchto požadavků zapříčinit až nemožnost výkonu daného povolání. Tato varianta nastává v okamžiku, kdy bylo rozhodnuto, že se kárně obviněný (příslušník dané profese) dopustil disciplinárního deliktu a byl mu za něj uložen nejpřísnější možný trest, vyloučení z příslušné komory. Poté kárně potrestaný nemůže po určitou zákonem stanovenou dobu své povolání vykonávat. Jelikož kárná odpovědnost, kterou má každý člen příslušné komory, s sebou nese nemalá rizika (vedle již zmíněného vyloučení z komory také např. možnost poměrně vysoké pokuty), je nezbytné, aby tato problematika byla dostatečně právně upravena. Rovněž nelze pominout poměrně silnou pravomoc, kterou příslušná komora nad svými členy v případě disciplinárních deliktů má. V rozhodnutí o potrestání svého člena může znatelně zasáhnout do jeho práv. Je tedy opravdu nutné, aby existovala účinná právní úprava, která by přesně a jasně vymezila, co je disciplinárním deliktem, za jakých podmínek se ho dotyčný může dopustit, a jaký trest mu za to hrozí.

Moje práce si klade za cíl zhodnotit stávající právní úpravu, srovnat jednotlivé právní úpravy v případě České advokátní komory, Notářské komory České republiky a Exekutorské komory České republiky a poukázat na jejich případné nedostatky, popřípadě i navrhnout řešení.

Ve své diplomové práci se budu zabývat disciplinárními delikty, kterých se mohou dopustit členové profesních komor. Jelikož studuji právnickou fakultu a vzhledem k rozsahu práce není možné zohlednit všechny profesní komory, zaměřím se na komory, které souvisí s výkonem „právního“ povolání. Předmětem mojí práce tedy budou disciplinární delikty členů České advokátní komory, Notářské komory České republiky a Exekutorské komory České republiky.

Práci rozdělím do čtyř kapitol. V první kapitole se budu zabývat vymezením základních pojmů, které se k tématu mojí práce váží, jako je veřejná správa a samospráva. Následující kapitola bude obsahovat charakteristiku správního deliktu obecně a dále disciplinárního deliktu. Třetí kapitolu věnuji hmotněprávní a procesněprávní úpravě disciplinárních deliktů advokátů, notářů a soudních exekutorů. V závěrečné kapitole bych se pokusila obecně srovnat jednotlivé právní úpravy, upozornit na jejich problematiku

ustanovení a popř. také navrhnout podle mého názoru vhodnější úpravu. Ve své práci využiji především metody analýzy, syntézy a komparativní metody.

V úvodních kapitolách využiji odborné publikace a časopisecké články. Mezi stěžejní autory, jejichž díly se budu zabývat, patří prof. JUDr. Vladimír Sládeček, Drsc., prof. JUDr. Dušan Hendrych, CSc. a doc. JUDr. Pavel Mates, CSc. V kapitole týkající se kárných provinění členů vybraných komor věnuji svoji pozornost zejména příslušným zákonům, jejich komentářům a příslušným stavovským předpisům.¹

¹ Práce vychází z právní úpravy ke dni 31. 3. 2011

1 Vymezení základních pojmů veřejné správy a samosprávy

Domnívám se, že v úvodu mé práce by bylo vhodné vymezit některé ze stěžejních pojmů správního práva, které se váží k jejímu tématu.

1.1 Veřejná správa

Ve většině odborné literatury, která se veřejnou správou zabývá, se setkáme s myšlenkou, že definice tohoto stěžejního institutu správního práva je značně obtížný úkol. Dle názoru D. Hendrycha² je to zejména proto, že „věda správního práva svým juristickým přístupem a hledisky jediného vědního oboru nemohla a nemůže komplexně postihnout tak složitý jev, jako je správa.“

Existuje mnoho pokusů o jednoznačnou definici veřejné správy. Čím více se snaží být konkrétní, tím více se vzdalují komplexnímu popisu veřejné správy, naopak definují pouze její část. Na druhé straně příliš obecné a široké definice zahrnují pod tento pojem i instituty, které sem již nepatří. Veřejnou správou v materiálním pojetí označujeme určitou činnost, ve formálním určitou instituci jakožto jejího vykonavatele. Negativně lze veřejnou správu vymezit jako činnost, která není ani zákonodárstvím, ani soudnictvím. V pozitivním vymezení, které se však netýká samosprávy, je veřejná správa činností, při jejímž výkonu jsou správní orgány vázány vedle zákonných předpisů také rozhodnutími vyšších orgánů.³

Ve funkčním (materiálním) pojetí označuje Slovník českého práva⁴ veřejnou správu takto: „Souhrnně vzato je veřejná správa, ve funkčním pojetí, výkonnou činností státu jako základního veřejnoprávního subjektu, uskutečňovanou prostřednictvím jeho orgánů, jakož i výkonnou činností tzv. dalších veřejnoprávních subjektů, resp. jejich orgánů, spočívající ve správě veřejných záležitostí a realizovanou jako projev výkonné moci ve státě.“

V. Sládeček⁵ se taktéž ve svém díle zabývá definicí veřejné správy, vychází však z oddělení termínu správa. Správu ztotožňuje s pojmem administrativa a chápe ji jako záměrnou činnost sledující dosažení určitého cíle, v případě správy veřejné ve veřejném zájmu. Tím ji odlišuje od správy soukromé, která je vykonávána za účelem dosažení zisku.

Veřejná správa se dělí na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu. Z územního hlediska můžeme veřejnou správu členit na celostátní, regionální a místní. Také lze rozlišovat veřejnou správu všeobecnou a odbornou. Dalším typem je veřejná správa

² HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 4.

³ Tamtéž, s. 5-6.

⁴ MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva*. 3. vydání. Praha: Linde, 2002, s. 1646.

⁵ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: Aspi, 2009, s. 18-19.

bezprostřední (vykonávají ji státní orgány) a zprostředkovaná (vykonávaná jinými subjekty, o nichž to stanoví Ústava nebo zákon). Následujícím dělením je dělení na veřejnou správu vrchnostenskou (stát je nadřazeným subjektem) a fiskální. V případě fiskální správy stát není, ve finančních věcech a dispozicích se státním majetkem, nadřazeným subjektem. Rovněž existuje dělení na vrchnostenskou správu, kdy veřejná správa zasahuje do subjektivních práv, a pečovatelskou správu, v jejímž případě veřejná správa plní svoji pečovatelskou funkci a v podstatě se stará o obyvatelstvo.⁶

1.2 Samospráva

Samospráva je součástí veřejné správy a je to ta její část, kdy výkon určitých státních záležitostí byl přenesen na samostatné veřejnoprávní korporace odlišné od státu. Jejím úkolem je správa veřejných záležitostí vázaná na určité území nebo na výkon určitého povolání. Podle tohoto kritéria samosprávu dále členíme na samosprávu územní a samosprávu zájmovou (profesní). Někdy se setkáme i s termínem ostatní samospráva, kam můžeme řadit vysokoškolskou samosprávu.⁷

Samospráva je projevem decentralizace státní správy. Z tohoto důvodu jsou její vlastní orgány relativně nezávislé na státních orgánech. Při jejím výkonu nenalezneme mezi samosprávnými a státními orgány princip subordinace. Její činnost může být regulována pouze na základě zákona. Podléhá správnímu dozoru a soudnímu přezkumu jejích rozhodnutí. Co se týče financování samosprávy, její příjmy pochází jak z vlastních, tak i z veřejných zdrojů.⁸

Některé znaky samosprávy jsou shodné se soukromou správou. Jedná se o skutečnost, že spravuje své vlastní záležitosti. Jelikož se ale stále jedná o veřejnou správu, jsou tyto záležitosti veřejnoprávního charakteru. Můžeme tedy shrnout, že samospráva je veřejná správa, která zaměřuje svoji činnost na své vlastní záležitosti, avšak se stále podílí na realizaci záležitostí veřejných.⁹

Samosprávné korporace jsou nadány svojí vlastní samosprávnou mocí. Jedná se o moc rozhodovat v samosprávných otázkách, s níž souvisí normotvorná pravomoc,¹⁰ a dále o moc

⁶ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*, 2. vydání. Praha: Aspi, 2009, s. 19-24, 301.

⁷ Tamtéž, s. 20, 323.

⁸ Tamtéž, s. 298-299.

⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2004, s. 62-63.

¹⁰ v případě územní samosprávy tvorba vlastních právních předpisů podzákonného charakteru, v případě zájmové samosprávy se touto otázkou budu zabývat v následující podkapitole

výkonnou. V rámci této moci korporace samy vykonávají jednak své vlastní právní předpisy, jednak zákonné předpisy v mezích zákonem stanovených podmínek.¹¹

Mezi další činnost samosprávy náleží schvalování vlastního rozpočtu, dle kterého hospodaří, a volba svých představitelů.¹²

1.3 Charakteristika zájmové samosprávy

Obecně charakterizovat zájmovou (profesní) samosprávu je poněkud problematické, jelikož odborníci nejsou jednotní již v základní otázce, a to, jaké instituce pod zájmovou samosprávu spadají. Setkáme se s názorem, že zájmovou samosprávu tvoří profesní komory s povinným členstvím, profesní komory s nepovinným členstvím a vysokoškolská samospráva.¹³ Podle dalšího přístupu je tento druh samosprávy reprezentován pouze profesními komorami s povinným členstvím a profesními komorami s nepovinným členstvím, vysokoškolská samospráva patří do jiné podskupiny samosprávy a to do samosprávy ostatní.¹⁴ Někdo se přiklání i k myšlence, že profesními komorami v klasickém pojetí jsou pouze komory s povinným členstvím.¹⁵ Naprosto specifický názor nalezneme u P. Káni,¹⁶ který mezi zájmovou samosprávu řadí také zájmová sdružení, jako jsou např. politické strany, sportovní kluby a odborové organizace. Ve své práci vycházím z dělení V. Sládečka, a proto se v této části budu zabývat pouze profesními komorami s povinným členstvím a profesními komorami s nepovinným členstvím, nikoliv vysokoškolskou samosprávou.

Zájmová samospráva má mnohé znaky, typické pro samosprávu obecně, shodné se samosprávou územní, charakteristická jsou však pro ni její specifika, kterými se od územní samosprávy liší. Jedná se zejména o exkluzivitu osobního substrátu, která je vyjádřena vůlí zájemce stát se členem profesní komory a s ní spojenou povinností o členství formálním způsobem požádat. V samosprávě územní členství vzniká za zákonem stanovených podmínek přímo ze zákona. Dalším typickým rysem zájmové samosprávy je nutnost splnění zvláštních předpokladů (např. určité vzdělání) pro získání členství. Tato podmínka v případě územní korporace odpadá, jejím členem se může stát každý občan. Specifická je také vázanost členů profesních komor stavovskými předpisy a rovněž kontrola řádného výkonu povolání orgány příslušné profesní komory.¹⁷

¹¹ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2004, s. 65.

¹² KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vydání. Ostrava: Montanex, 2007, s. 46.

¹³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007, s. 339.

¹⁴ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2009, str. 301, 323.

¹⁵ SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Zdravotnictví a právo*, 2003, roč. 7, č. 7, s. 2-8.

¹⁶ KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vydání. Ostrava: Montanex, 2007, s. 47.

¹⁷ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2009, s. 315.

Zájmová samospráva má na území České republiky dlouholetou tradici. S obdobnou formací se setkáváme již ve středověku v podobě středověkých sdružení řemeslníků neboli cechů. Stavovské organizace se začaly utvářet v 19. století, mezi prvními jmenujme lékárnická grémia, obchodní a živnostenské komory, advokátní komory a stavovskou organizaci notářů. Pro tyto komory bylo typické, že sdružovaly osoby svobodného povolání. S nástupem socialismu v roce 1948 byl výkon svobodného povolání zařazen pod státní správu. S obnovením demokracie byla obnovena také činnost samosprávných komor.¹⁸ V roce 1994 J. Schulz¹⁹ provedl výčet znaků, které by měly profesní komory charakterizovat:

- „1. Samostatný výkon činnosti jako nezávislého povolání,
2. Společenská významnost příslušné profese,
3. Povahou věci omezený, byť ne přímo určený počet vykonavatelů,
4. Složení odborných zkoušek kandidátů na členství v komoře před orgány komory samosprávně určenými,
5. Umožnění vlastní odborné samosprávy komory včetně volby orgánů a disciplinární pravomoci,
6. Nezávislost na orgánech státní správy,
7. Vysoké požadavky na etiku profesního výkonu,
8. Samosprávné posuzování kvalifikace,
9. Ochrana jednotlivce proti vlivu státní moci jak vůči vykonavatelům profese, tak i vůči klientům či pacientům,
10. Absence veřejné hospodářské soutěže.“

V obecném náhledu by se dalo říci, že těmito znaky by se profesní komory měly vyznačovat i v současné době.

Zájmová samospráva stojí na čtyřech základech. Prvním z nich je zákonný základ jejího zřízení, což znamená, že samosprávné komory jsou zřízeny zákonem. Druhým je právní základ, který nám říká, že komory mají způsobilost k právům a povinnostem neboli právní subjektivitu a dále normotvornou pravomoc. Dalším je základ ekonomický, díky němuž zájmová samospráva vlastní svůj majetek, se kterým také sama hospodaří. Posledním je osobní základ, který vyjadřuje vázanost zájmové samosprávy a osob, nejčastěji osob fyzických.²⁰

¹⁸ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2009, s. 307-308.

¹⁹ SCHULZ, Jaroslav. Profesní komory – povinné či nepovinné členství? *Právní rádce*, 1994, roč. 2, č. 2, s. 48-50.

²⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001, str. 231-232.

V rámci profesních komor existují v současné době na území České republiky profesní komory s povinným členstvím a profesní komory s nepovinným členstvím. Profesní komory s povinným členstvím povinně sdružují osoby, které vykonávají svobodná povolání (avšak ne všechna svobodná povolání mají svoji samosprávnou komoru). Jedná se o povolání, která není možné vykonávat bez členství v příslušné komoře. Členem se může stát každý, kdo splní zákonem stanovené podmínky. Komora nemůže toto jeho právo omezit. Tyto komory se nezapisují do obchodního rejstříku, jsou vedeny pouze v registru ekonomických subjektů. Jejimi členy mohou být pouze fyzické osoby. K profesním komorám s povinným členstvím v současnosti řadíme (v abecedním pořadí) Českou advokátní komoru, Českou komoru architektů, Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků ve výstavbě, Českou lékárnickou komoru, Českou lékařskou komoru, Českou stomatologickou komoru, Exekutorskou komoru České republiky, Komoru auditorů České republiky, Komoru daňových poradců České republiky, Komoru patentových zástupců, Komoru veterinárních lékařů České republiky a Notářskou komoru České republiky. Profesní komory s nepovinným členstvím sdružují své členy na principu dobrovolnosti. K výkonu daného povolání členství v komoře není nezbytné. Mezi tyto hospodářské komory, sdružující podnikatele, patří Agrární komora a Hospodářská komora. Tyto komory nemají vůči svým členům veřejnoprávní oprávnění a zapisují se do obchodního rejstříku i rejstříku ekonomických subjektů. Jejím členem mohou být nejen osoby fyzické, ale i osoby právnické.²¹

Jak již bylo řečeno výše, samosprávné komory tvoří svoje vlastní normy. V případě územní samosprávy se jedná o podzákoné právní předpisy. Otázka právní povahy předpisů zájmové samosprávy nemá zcela jednoznačnou odpověď. Je to způsobeno tím, že tato otázka není vyřešena v žádném zákonném předpise (na rozdíl do předpisů územní samosprávy). Nejednotné jsou názory, zda mají stavovské předpisy charakter právního předpisu. Z. Koudelka²² uvádí, že „komory profesní samosprávy vydávají vlastní předpisy obsahující závazné normy, které jsou vynutitelné a mají charakter právního předpisu, neboť jsou závazné pro osoby podrobené osobní působnosti komory, přičemž nikdo nemůže vykonávat danou profesi mimo příslušnost k profesní komoře.“ Rozlišuje tři druhy stavovských předpisů, a to ty, které neukládají povinnosti, dále stavovské předpisy, které ukládají povinnosti pouze členům příslušné komory (musí mít oporu v zákoně) a jako poslední stavovské předpisy, které ukládají povinnosti nečlenům komory (tyto předpisy musí mít výslovné zákonné zmocnění).

²¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007, s. 347-361.

²² KOUDELKA, Zdeněk. *Profesní samospráva. Právní rádce*, 2003, roč. 11, č. 11, s. 44-50.

D. Dvořáček²³ se touto problematikou dopodrobna zabýval a po důkladném rozboru dospěl k názoru, že „předpisy zájmové samosprávy splňují všechny obvyklé znaky právních předpisů, tak jako je splňují např. právní předpisy obcí, a proto není důvod je za právní předpisy nepovažovat“. Toto tvrzení důrazně odmítá V. Sládeček²⁴, který se přiklání k myšlence, že se jedná o jednu z forem autonomní normotvorby, nikoliv o právní předpisy, a konstatuje: „Co se týče povahy komorových předpisů, jednoznačně je třeba odmítnout názory, že jde o pramen práva, resp. právní předpis. Je nutno primárně vycházet z toho, že za právní předpis může být považován jen takový předpis, který má státem uznanou formu právního předpisu.“ Statutární předpisy dělí na předpisy územní samosprávy, které jsou podzákoným právním předpisem, předpisy zájmové samosprávy a předpisy ostatní samosprávy. Osobně se přikláním k názoru V. Sládečka, a to z důvodu jeho výše uvedené argumentace a také proto, že ani J. Harvánek²⁵ ve své Teorii práva s pojmem stavovský předpis či předpis zájmové (profesní) samosprávy jakožto s pojmem právního předpisu nepočítá (na rozdíl od předpisu územní samosprávy). Přesto je nesporné, že předpisy vytvářené profesní komorou její členové musí dodržovat. Případné porušení těchto předpisů jakož i právních předpisů může mít za následek kárné řízení před disciplinárním orgánem, který je součástí každé komory.²⁶

Do zájmové samosprávy jsou soustředěny zejména profese, které vyžadují vysokou odbornost ze strany vykonavatelů dané profese.²⁷ Hlavním úkolem profesní samosprávy je stanovení podmínek pro výkon příslušné profese, dohled nad jejím výkonem a v neposlední řadě ochrana zájmů komory.²⁸

Na závěr by bylo vhodné zmínit, že „profesní samospráva není rovnocenným partnerem státu, jelikož vždy vzniká ze sebeomezení státu. Její mocenská rozhodnutí jsou vykonatelná jen za pomoci státního donucení, jelikož nedisponuje vlastními mocenskými složkami (armáda, policie, vězeňství)“.²⁹

²³ DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 24, s. 882-887.

²⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 4, s. 130-138.

²⁵ HARVÁNEK, Jaromír a kol. *Teorie práva*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 496 s.

²⁶ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2009, s. 318.

²⁷ MIKA, Lubomír. Zájmová samospráva s přihlédnutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii. *Ad notam*, 2004, roč. 10, č. 4, s. 97-99.

²⁸ SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Zdravotnictví a právo*, 2003, roč. 7, č. 7, s. 2-8.

²⁹ KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Právní rádce*, 1997, roč. 5, č. 7, s. 29-31.

2 Správní delikty

2.1 Obecná charakteristika správního deliktu

Stejně jako se v trestním právu v rámci soudního trestání setkáváme s pojmem soudního deliktu (trestného činu), tak se ve správním právu v rámci správního trestání setkáváme s pojmem správního deliktu. Jeho zákonná definice však bohužel chybí.³⁰ P. Mates³¹ uvádí, že „za správní delikt lze obecně považovat protiprávní jednání odpovědné osoby, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně a s nímž zákon spojuje hrozbu sankcí trestní povahy ukládané v rámci výkonu veřejné správy“. S tímto institutem se u nás setkáváme již od 18. století. Za tuto dobu prošel značným vývojem, v jehož průběhu se ze soudních deliktů postupně vyčleňovaly delikty správní a to až do současné podoby, kdy mezi správní delikty řadíme přestupky, tzv. jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob, smíšené správní delikty, veřejné disciplinární delikty a tzv. pořádkové správní delikty.³² Oproti ostatním státům Evropy se u nás pravomoc správních orgánů rozhodovat o vině a trestu (správní trestání) vyskytuje ve velmi vysoké míře.³³

Rozeznat hranici mezi soudním a správním deliktem není snadné. Podle P. Matese³⁴ je hlavním rozdílem etické hledisko, jelikož soudní trestání je spjato s delikty, které jsou v rozporu s určitými morálními zásadami, kdežto správní trestání postihuje delikty morálně indiferentní. Další rozdíly spatřuje ve významu chráněného objektu, způsobu jednání (u trestných činů více nebezpečné), zavinění (obecně se u soudních deliktů vyžaduje úmysl, u správních nedbalost), subjektech (správní delikt může spáchat i právnická osoba, u soudního je to vyloučeno), formulaci skutkových podstat (pro soudní delikty je typická větší preciznost a ostrost použitých výrazů) a dopad u trestů (tresty ukládané za soudní delikty bývají přísnější a mohou postihnout také oblast osobní svobody). Co se týče právní úpravy správních a soudních deliktů, soudní delikty jsou upraveny v jednom zákoně, kdežto správní delikty kodifikovány nejsou, a proto je nalezneme ve značném množství právních předpisů.

Mezi obecné pojmové znaky správních deliktů P. Mates³⁵ řadí protiprávnost, škodlivost, zákonné vyjádření skutkové podstaty, objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka, trestnost a zákonné zmocnění k uplatnění odpovědnosti v rámci veřejné

³⁰ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, s. 183-186.

³¹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 11.

³² Tamtéž, s. 3-16.

³³ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 441.

³⁴ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 22-25.

³⁵ Tamtéž, s. 11-13.

správy. Protiprávnost spočívá v porušení zákona. Objektem správního deliktu je řádný výkon veřejné správy, subjektem odpovědná osoba. Odpovědnou osobou může být fyzická i právnická osoba.

V souvislosti s deliktní odpovědností u fyzické osoby je rozhodný její věk a přičetnost, u právnické osoby její pouhá existence. Některé správní delikty (např. disciplinární delikty) vyžadují speciální subjekt. Co se týče otázky zavinění, u správních deliktů, není-li stanoveno jinak, není vyžadován úmysl, stačí nedbalost³⁶.

Správní delikty jsou projednávány příslušnými správními orgány, které k tomu zmocňuje zákon. Toto správní řízení se zahajuje z moci úřední, zákon však také rozeznává delikty, u nichž se řízení zahajuje výlučně na návrh. Oproti trestným činům, které se vždy projednávají v rámci zásady legality, existují správní delikty, které správní orgány mohou, ale nemusí, projednat na základě svého uvážení, tedy při uplatnění zásady oportunity. Se správním deliktem je spojen trestní postih. Sankce musí být stanovena zákonem, ať již absolutně určitě nebo v rámci sankčního rozpětí. Ukládá se buď obligatorně, nebo fakultativně.³⁷

Zásady ukládání správních sankcí pro členy Rady Evropy stanoví Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91) 1, o správních sankcích. Jedná se o zásadu zákonnosti (*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*), zákaz retroaktivity přísnějšího zákona, zásadu *ne bis in idem*, zásadu rychlosti, zásadu uložení sankce rozhodnutím, zásadu informovanosti o důvodech řízení, právo na účinnou obhajobu, zásadu informovanosti o důkazech, zásadu ústnosti, zásadu odůvodněnosti rozhodnutí, zásadu vyšetřovací a zásadu přezkoumatelnosti rozhodnutí.³⁸ Přestože Česká republika je členem Rady Evropy, tyto zásady se nepoužijí bezvýjimečně všechny v každém řízení o správním deliktu. „Některé zásady nejsou upraveny na úrovni zásad činnosti správních orgánů, tudíž je nelze použít v každém řízení o správním deliktu. Některé zásady se neuplatní v blokovém řízení, i když Doporučení jejich vyloučení ani pro takovýto typ řízení přímo neumožňuje“³⁹

Zásady správního trestání je možno analogicky rozšiřovat, užití analogie však musí být dle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 1997, sp. zn. 6 A 226/95 vždy jen ve prospěch delikventa. Domnívám se, že se bude jednat zejména o užití obecných zásad trestního práva a přestupkového zákona v případě jiných správních deliktů než přestupků.

³⁶ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 449-450.

³⁷ MATEŠ, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 13-15.

³⁸ SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, s. 190-191.

³⁹ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia. Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, roč. 43, č. 2, s. 66-89.

Rovněž považuji za nutné upozornit na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007-135, v němž Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) dospěl k závěru, že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů. Správní trestání tudíž stojí na obdobných principech jako trestání soudní. Chybí-li tedy ve správním trestání právní úprava určitého institutu, je možné analogicky použít principy soudního trestání.

Právní úprava správních deliktů je nejednotná, nekoncepční a značně komplikovaná. Kromě přestupků se nesetkáme ani s její částečnou kodifikací.⁴⁰

2.2 Charakteristika disciplinárních deliktů

Jako disciplinární delikt můžeme označit jednání, kdy fyzická osoba, která je příslušníkem určité veřejnoprávní organizace, poruší povinnosti, které jí plynou právě z příslušnosti k dané organizaci. Disciplinární delikty mají tudíž speciální subjekt, jejich pachatelé musí být ve služebním, členském, popř. jiném kvalifikovaném vztahu k organizaci.⁴¹ Trestnost disciplinárního deliktu tudíž zanikne ukončením vztahu k organizaci.⁴² O. Sovová⁴³ konstatuje, že v současné době subjektem disciplinárního deliktu mohou být soudci, zaměstnanci moci výkonné a členové veřejnoprávních korporací. H. Neumannová⁴⁴ rozlišuje mezi disciplinárními delikty některých státních zaměstnanců, členů profesních komor (s povinným členstvím), ostatními disciplinárními delikty, jejichž subjektem je nejmenovaná kategorie osob, jako jsou např. osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, studenti, svěřenci v ústavní výchově atd. a disciplinárními delikty soudců, poslanců a senátorů. Profesní komory s nepovinným členstvím nedisponují disciplinární pravomocí nad svými členy, zejména z důvodu dobrovolnosti členství, proto zde nemůžeme hovořit o disciplinárních deliktech jejich členů.

Podrobný výčet subjektů disciplinárních deliktů provedl P. Mates⁴⁵, který za disciplinární delikt považuje kázeňský přestupek příslušníka bezpečnostního sboru, kázeňský přestupek vojáka z povolání, disciplinární provinění patentového zástupce, kárné provinění exekutora, nepojmenovaný delikt auditora, kárné provinění advokáta, disciplinární provinění

⁴⁰ FRUMAROVÁ, Kateřina. K reformě správního trestání. *Trestní právo*, 2002, roč. 7, č. 5, s. 4-8.

⁴¹ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 113.

⁴² SOVOVÁ, Olga. Proces před orgány profesních komor, disciplinární řízení. *Zdravotnictví a právo*, 2003, roč. 7, č. 8, s. 8-16.

⁴³ SOVOVÁ, Olga. K aktuálním otázkám disciplinárního řízení. *Zdravotnictví a právo*, 2010, roč. 14, č. 4, s. 19-22.

⁴⁴ NEUMANNOVÁ, Hana. Správní disciplinární delikty podle zákonů o profesních komorách. *Správní právo*, 2001, roč. 34, č. 3, s. 145-163.

⁴⁵ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 115-122.

daňového poradce, disciplinární provinění autorizovaného architekta, autorizovaného inženýra a autorizovaného technika, disciplinární provinění lékaře, nepojmenovaný delikt veterinárního lékaře, nepojmenovaný delikt lékaře, stomatologa a lékárníka, blíže neoznačený delikt žáka nebo studenta, který splnil povinnou školní docházku, disciplinární přestupek studenta vysoké školy, kázeňský přestupek obviněného ve výkonu vazby, kázeňský přestupek odsouzeného ve výkonu trestu odnětí svobody a jako poslední blíže neoznačený delikt dítěte umístěného v zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

Za objekt disciplinárního deliktu považujeme určitou disciplínu (kázeň) uvnitř příslušné veřejnoprávní organizace. Jednání, kterým se pachatel popustil deliktu, musí být zaviněné. Za disciplinární delikt může být uložena sankce morální, peněžité nebo kombinované povahy. Pokud by určité jednání naplňovalo znaky jak disciplinárního deliktu, tak přestupku, může být pachatel odpovědný za obě formy správního deliktu, jelikož tyto delikty mají rozdílný objekt.⁴⁶ Dle mého názoru v žádném případě nelze ztotožňovat řádný výkon veřejné správy a pořádek ve vnitřních vztazích organizace, a proto je možný postih za oba delikty, jelikož jedním jednáním pachatel porušil dva rozdílné právem chráněné zájmy, a proto musí být odpovědný za každé toto porušení zvlášť, když v obecné rovině lze za jeden skutek osobu potrestat pouze jedenkrát.⁴⁷

⁴⁶ MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 113.

⁴⁷ Tamtéž, s. 14.

3 Disciplinární delikty vybraných profesních komor

V této kapitole se budu zabývat jednotlivými profesními komorami a kárnou odpovědností jejich členů. Jelikož rozsah práce mi nedovoluje zohlednit všechny profesní komory, zaměřím se na komory, které jsou spojené s výkonem „právního“ povolání.

Obecně lze říci, že disciplinární delikt je spáchán porušením povinností, které ukládá zákon k výkonu určitých povolání. Právní profese jsou nepochybně specifickou oblastí povolání a většinu etických zásad, jak dané povolání vykonávat, mají společné. O. Motejl,⁴⁸ jakožto tehdejší předseda Jednoty českých právníků, publikoval, jakým způsobem mají právníci vykonávat své povolání, a prohlásil, že Jednota českých právníků přistupuje k Zásadám etického chování právníků a očekává jejich dodržování. V zásadách je stanoveno, že „právník má zachovávat zejména následující zásady:

1. řídit se základními principy práva a spravedlnosti v procesu tvorby, uskutečňování a kritiky objektivního práva,
2. řešit právní problémy z hlediska rovnosti práv a rovnosti přístupu k právům všech subjektů, jichž se právo dotýká nebo se může dotknout,
3. respektovat práva nabytá v dobré víře,
4. vždy přeměřovat, jakožto nejvyšším kritériem, svůj postoj s ohledem na dodržování základních lidských práv a svobod, jak jsou vyjádřeny v mezinárodních smlouvách a ústavních předpisech,
5. přistupovat k instituci demokratického právního státu s náležitou úctou a být vždy jeho aktivním zastáncem; pečlivě odlišovat instituci státu od momentálních režimních zájmů, které se v určité době prosazují,
6. přistupovat střízlivě a věcně k právním institucím přítomným i historickým a jejich kritiku, popř. hodnocení, provádět střízlivě, bez emocí a sledování osobního prospěchu,
7. vystupovat vůči účastníkům právních vztahů všeobecně poctivě, aby je úmyslně neuváděl v omyl o jejich právech a povinnostech,
8. nezneužívat svých znalostí práva ve svůj vlastní prospěch nebo na úkor ostatních účastníků právních vztahů, zejména právních vztahů neznalých,
9. vždy pečlivě zjišťovat, které zájmy účastníků právních vztahů jsou oprávněné a postupovat tak, aby zjevně neoprávněným zájmům neposkytoval svým postupem žádnou podporu,

⁴⁸ MOTEJL, Otakar. Zásady etického chování právníků. *Právní rozhledy*, 1999, roč. 7, č. 2, s. 8.

10. klást vždy, nad své majetkové nebo jiné osobní zájmy, zájmy práva a spravedlnosti,

11. osobně ani odborně nesnižovat a nenapadat jiné právníky, nýbrž střety s nimi řešit věcně a střízlivě,

12. spolupracovat s ostatními právníky podle svého postavení, aby byl rychle, účinně a hospodárně zjednan průchod práva a spravedlnosti,

13. vystupovat korektně a odpovědně v odpůrčích vztazích.⁴⁹

3.1 Česká advokátní komora a disciplinární delikty jejích členů

Česká advokátní komora je právnickou osobou, kterou zřizuje zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoA). Tato komora je samosprávnou stavovskou organizací všech advokátů, vykonává veřejnou správu na úseku advokacie, sídlí v Praze a má pobočku v Brně (§ 40 ZoA). Mimo ustanovení zákona o advokacii existují také regionální sdružení advokátů na úrovni krajů. V čele těchto sdružení je zmocněnec, jehož úkolem je přenos informací mezi ústředím České advokátní komory a sdružením, v jehož čele stojí, a dále se účastní na zajišťování vzdělávací činnosti advokátů. Regionální sdružení je založeno na principu dobrovolného členství.⁵⁰

Česká advokátní komora (dále jen ČAK) patří mezi profesní komory s povinným členstvím, což znamená, že každá osoba, která chce vykonávat advokacii, musí být jejím členem. Advokátem je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů, což může být každý, kdo splní zákonem stanovené podmínky. K těmto podmínkám patří plná způsobilost k právním úkonům, vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice nebo rovnocenným a Českou republikou uznaným studiem na vysoké škole v zahraničí. Další podmínkou je vykonání tříleté praxe jako advokátní koncipient a trestní bezúhonnost. Zájemci o zapsání do seznamu advokátů rovněž nesmělo být uloženo kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo se na něj musí hledět, jako by mu uloženo nebylo, nesmí být vyškrtnutý ze seznamu advokátů podle § 7b odst. 1 písm. e) nebo f) ZoA⁵¹, nesmí být v pracovním nebo ve služebním poměru, s výjimkami stanovenými zákonem, dále nesmí vykonávat jinou činnost neslučitelnou s výkonem advokacie, musí složit advokátní zkoušku, uhradit poplatek ČAK a složit slib do rukou předsedy ČAK (§ 5 ZoA).

⁴⁹ MOTEJL, Otakar. Zásady etického chování právníků. *Právní rozhledy*, 1999, roč. 7, č. 2, s. 8.

⁵⁰ SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Zdravotnictví a právo*, 2003, roč. 7, č. 7, s. 2-8.

⁵¹ V těchto ustanoveních se jedná o vyškrtnutí ze seznamu advokátů z důvodu konkurzu nebo účasti ve společnosti, na kterou byl prohlášen konkurz.

Obdobným způsobem zákon stanoví podmínky pro výkon činnosti advokátního koncipienta (§ 37 ZoA).

Pokud by chtěl advokát vykonávat svoji činnost mimo území České republiky avšak v rámci Evropské unie, je to podle rozsudku Evropského soudního dvora ze dne 30. 11. 1995, věc C 55/94 za splnění podmínek stanovených příslušným státem možné, neboť toto rozhodnutí stanoví, že „pokud zahájení a výkon zvláštní činnosti (v tomto případě se jedná o výkon činnosti advokacie) nepodléhá žádným pravidlům hostitelského členského státu, státní příslušník jiného členského státu bude oprávněn se usadit na území prvního členského státu a vykonávat tam činnost. Na druhou stranu, pokud zahájení a výkon zvláštní činnosti v hostitelském členském státě podléhá určitým podmínkám, státní příslušník z jiného členského státu, který zde hodlá vykonávat svou činnost, musí těmto podmínkám vyhovět.“⁵²

Slovník českého práva říká, že „advokacie bývá pojímána jako činnost, spočívající v udělování rad a naučení osobou práva znalou a v obhajování zájmů jiných před soudem či mimo soud (advokacie sensu largo) či jako výkon povolání, jehož obsahem je poskytování právní pomoci jiným osobám, a k němuž je nezbytná zvláštní kvalifikace a formální autorizace (advokacie stricto sensu).“⁵³ Podle § 1 odst. 1 ZoA se výkonem advokacie obecně rozumí poskytování právních služeb, kterým v souladu s ustanovením § 1 odst. 2 tamtéž je zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu, a dále také činnost advokáta jako opatrovníka ustanoveného pro řízení podle zvláštního právního předpisu.⁵⁴ Výkonem advokacie však podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2004, sp. zn. 5 As 34/2003 není jen samotné poskytování právních služeb, ale také veškeré úkony, k nimž je advokát povinen v souvislosti s poskytováním právní služby i poté, kdy je zastupování klienta ukončeno. Takové úkony advokát činí nikoliv jako občan, ale jako advokát při výkonu advokacie.

Druhy činnosti advokátů v roce 1967 vymezili Američané Johnson a Hopson. Jednalo se sice o popis advokátní činnosti v anglo-americkém právním systému, avšak tyto činnosti jsou takřka totožné i v kontinentálním právu, a ačkoliv je jejich dílo staré více jak čtyřicet let, jeho obsah je stále aktuální. Autoři ve své knize *Lawyers and their Work* konstatovali, že advokáti vykonávají úkony, mezi něž řadíme „poskytování porad (právních i neprávních), vyjednávání, sepisování právních dokumentů a dopisů, zastupování v řízení včetně přípravy

⁵² ŠIŠKEOVÁ, Sylva, PODHRÁZKÝ, Milan, LAVICKÝ, Petr. *Přehled judikatury ve věcech správního trestání*. 1. vydání. Praha: ASPI, 2006, s. 560.

⁵³ MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva*. 3. vydání. Praha: Linde, 2002, s. 100-101.

⁵⁴ Jedná se např. o občanský soudní řád nebo zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

případů, zjišťování skutkových okolností, právní rozборы a studie, návrhy právních norem, obchodování s cennými papíry, public relation, příprava podání určených nejrozličnějším orgánům a institucím, uspořádání záležitostí klientů do souladu s právem, finančnictví, majetková správa, odkazování klientů na další typy odborných služeb, advokátovo (právní) stanovisko k výsledkům těchto dalších služeb z jiných oborů, osobní podpora klientů, vyřizování konfliktních záležitostí, které by si klient mohl vyřídit sám, ale dává přednost jejich vyřízení někým jiným, vyřízení záležitostí, které jsou pro klienta nepříjemné, a obstarávání obchodních záležitostí klientů.⁵⁵

Všechnu tuto činnost advokát musí vykonávat v souladu se zákonem o advokacii, na jehož základě je v opačném případě advokát kárně odpovědný. V rámci disciplinární odpovědnosti musí advokát dodržovat i jiné právní a stavovské předpisy. Jedná se např. o Usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších předpisů, které mimo jiné stanoví základní principy výkonu advokacie, mezi něž patří princip nezávislosti advokáta, princip důvěry a osobní integrity, povinnost mlčenlivosti, respekt k pravidlům ostatních komor a společností, neslučitelnost funkcí, právo publicity a přednost oprávněných zájmů klienta před vlastními zájmy advokáta.⁵⁶

Vedle disciplinární odpovědnosti, kterou se budu zabývat v následujících podkapitolách, je advokát v rámci výkonu svého povolání odpovědný také trestně a soukromoprávně.⁵⁷

3.1.1 Hmotněprávní úprava

Kárnou odpovědnost advokáta a advokátního koncipienta stanoví § 32 odst. 1 ZoA, který říká, že advokát a advokátní koncipient jsou kárně odpovědní za kárné provinění, přičemž se za kárné provinění v souladu s ustanovením § 32 odst. 2 tamtéž považuje závažné nebo opětovně zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi zákonem o advokacii nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem. Zvláštním zákonem, který stanoví advokátům povinnosti, jejichž porušení může mít za následek případnou kárnou odpovědnost, je zřejmě zejména zákon č. 141/1994 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1993 Sb., občanský

⁵⁵ MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 3.

⁵⁶ Tamtéž, s. 30.

⁵⁷ Tamtéž, s. 37-40.

soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Nejdůležitějším stavovským předpisem souvisejícím s kárnou odpovědností podle mého názoru bude etický kodex.⁵⁸

Zákon o advokacii obsahuje mnohá ustanovení, která ukládají advokátovi povinnosti. Obecně bych povinnosti, které advokátovi stanoví zákon o advokacii a etický kodex, při jejichž porušení nastupuje kárná odpovědnost, rozčlenila na povinnosti k advokátnímu stavu, povinnosti k ČAK a povinnosti ke klientům. Tyto skupiny jistě neobsáhnou veškerá pravidla, kterými se advokát musí v souvislosti s výkonem svého povolání řídit, proto bych zařadila ještě čtvrtou, „zbytkovou“ skupinu.

Hned v první části ZoA je stanoveno, že advokát musí právní služby poskytovat nezávisle, v souladu s právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta (§ 3 odst. 1 ZoA). Požadavek nezávislosti, který zákon o advokacii stanoví již v úvodních ustanoveních, je základním předpokladem řádného výkonu advokacie, jelikož pokud by byl advokát závislý na kterémkoli státním orgánu, nemohl by účinně hájit zájmy klienta, které by mohly být v rozporu se zájmy jemu nadřízeného orgánu.⁵⁹ Při výkonu advokacie je jeho povinností používat označení „advokát“ a rovněž má povinnost mít sídlo, které se zapisuje do seznamu advokátů, na území České republiky (§ 12 odst. 1, § 13 odst. 1 ZoA).

V hlavě třetí zákona o advokacii se nachází ustanovení týkající se práv a povinností advokátů. Předně je zde vyjádřena advokátova povinnost chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny, pokud nejsou v rozporu s právním nebo stavovským předpisem (domnívám se, že toto znění zákona rovněž podporuje názor, že stavovské předpisy nejsou právními předpisy, jelikož naznačuje, že stavovské předpisy se neřadí pod právní předpisy). Advokát je dále při výkonu svého povolání povinen jednat čestně a svědomitě, využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co považuje za prospěšné. Podle rozhodnutí kárného senátu kárné komise ze dne 23. 1. 2009, sp. zn. K 141/2008 je závažným porušením povinností advokáta, jestliže je v průběhu zastupování klienta naprosto nečinný, nepodává mu žádné informace o tom, jak vyřizování jeho věci postupuje, a po ukončení zastupování nevyúčtuje složenou zálohu a ani klientovi nevydá na jeho žádost svěřené doklady.

Advokát při své činnosti nesmí snižovat důstojnost advokátního stavu a v souvislosti s touto povinností se musí řídit pravidly profesionální etiky a pravidly soutěže, která jsou stanovena stavovským předpisem, zejména etickým kodexem. Dále je povinen používat

⁵⁸ S ohledem na rozsah práce se budu zabývat pouze zákonem o advokacii a etickým kodexem.

⁵⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví a právní služby*. 1. vydání, Ostrava: Key Publishing, 2008, s. 146.

stavovský oděv advokáta, a to v trestním řízení před soudem, v řízení před Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem (§ 16-17a ZoA). V souvislosti se ctí a vážností advokátního stavu je advokát, který chce proti jinému advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi zahájit ve věci související s výkonem advokacie soudní nebo jiné řízení, povinen využít smířčího řízení před orgány ČAK (§ 28 ZoA).

ČAK může stanovit advokátovi povinnost na žádost osoby, která nespĺňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů⁶⁰ a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle zákona o advokacii, poskytnout této osobě právní služby. Pokud byl advokát k poskytnutí právní služby určen, nesmí ji kromě zákonem stanovených důvodů odmítnout. Těmito důvody jsou důvody podle § 19 ZoA, který stanoví situace, za kterých je advokát povinen poskytnutí právní služby odmítnout, nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva (§ 18 odst. 1, 2 ZoA). Podle mého názoru je stanovení této povinnosti nezbytné, neboť např. dle trestního řádu existují případy nutné obhajoby, při kterých musí být obviněný zastupován advokátem i v případě, že sám nemá finanční prostředky.

Ustanovení § 19 ZoA vymezuje důvody, ze kterých je advokát povinen poskytnutí právní služby odmítnout. Musí tak učinit zejména v případě střetu zájmů stávajících klientů a klientů, kteří pomoc žádají. Pokud advokát již uzavřel smlouvu o poskytování právních služeb, a až následně se dozvěděl o důvodech, ze kterých je povinen poskytování právních služeb odmítnout, je povinen tuto smlouvu vypovědět, popř. požádat o zrušení ustanovení, nebo požádat ČAK o určení jiného advokáta (§ 20 odst. 1 ZoA).

Další významná povinnost je advokátovi stanovena § 21 odst. 1 ZoA, v jehož souladu je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Této povinnosti ho může za podmínek stanovených zákonem o advokacii zprostit pouze klient a po jeho smrti či zániku pouze právní nástupce klienta. Povinností mlčenlivost však není dotčena zákonem⁶¹ uložená povinnost překazit spáchání trestného činu (§ 21 odst. 7 ZoA). Zákon dále stanoví, za jakých okolností a k jakým osobám není advokát mlčenlivostí vázán, a také kdy se povinnosti mlčenlivosti nemůže dovolávat. Podle § 21 odst. 6 ZoA se advokát nemůže dovolávat povinnosti mlčenlivosti např. v kárném řízení, jakož i vůči advokátovi, který byl pověřen předsedou kontrolní rady provedením přípravných úkonů k prověření, zda došlo ke kárnému provinění.

⁶⁰ Zvláštním právním předpisem se zde rozumí zejména občanský soudní řád, trestní řád a soudní řád správní.

⁶¹ Zákon o advokacii zde odkazuje na již neexistující zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, který byl 1. 1. 2010 nahrazen zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Bylo by proto žádoucí tento odkaz opravit.

Povinnost mlčenlivosti trvá i po vyškrtnutí ze seznamu advokátů, je však otázkou, zda by byl při porušení této povinnosti „bývalý“ advokát odpovědný za kárné provinění nebo za jiný delikt. Podle mého názoru z logiky věci vyplývá, že by se o kárné provinění jednat nemělo, jelikož pro spáchání disciplinárního deliktu je nezbytná příslušnost k dané organizaci (v tomto případě ke ČAK). Obecně ale i advokát, který již není členem advokátní komory, kárně trestán být může, a to v případě, že se kárného provinění dopustil ještě za svého členství v komoře. Dle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 8. 2000, sp. zn. 5 A 71/98 by bylo popřením účelu kárného postihu advokáta za porušení povinnosti při výkonu tohoto povolání, pokud by mu nebylo možno uložit kárné opatření za porušení povinností advokáta v době jeho předchozího členství v ČAK. Proti advokátovi může být tedy podána kárná žaloba za skutek, který spáchal jako člen ČAK, přestože členem advokátní komory již není. Vzhledem k povaze možných trestů by však zřejmě za toto kárné provinění přicházela v úvahu pouze pokuta.

Vykonává-li advokát advokacii samostatně nebo ve sdružení, je povinen se pojistit pro případ odpovědnosti za škodu, za kterou je na základě ustanovení § 24 odst. 1 ZoA klientovi odpovědný (§ 24a ZoA). Advokát je dále povinen vést o poskytování právních služeb přiměřenou dokumentaci. Další povinnosti má advokát v souvislosti s jeho oprávněním svým prohlášením nahradit úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy, pokud listinu sám sepsal nebo ji jednající osoba před ním vlastnoručně podepsala (§25, 25a ZoA).

Dále zákon o advokacii upravuje informační povinnost advokáta ke klientům, k ČAK (§ 27, 29 ZoA), příspěvkovou povinnost advokáta (§ 30 ZoA) a povinnosti v souvislosti se správou cizího majetku (§ 56a ZoA).

Vedle zákona o advokacii je stěžejním předpisem upravujícím povinnosti advokátů etický kodex advokacie, který je stavovským předpisem vydaným usnesením představenstva ČAK. Stanoví pravidla profesionální etiky a soutěže advokátů České republiky.

Mezi pravidla týkající se profesní etiky patří zejména advokátova všeobecná povinnost svým chováním⁶² a projevy přispívat k důstojnosti advokátního stavu. Podle rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 8. 6. 2009, sp. zn. K 146/07 je závažným kárným

⁶² Mezi požadavky na chování advokáta patří i omezená možnost veřejné kritiky justice, neboť podle rozsudku Evropského soudního dvora pro lidská práva ze dne 20. 5. 1998, stížnost č. 25405/94, věc Schöpfer proti Švýcarsku, vzhledem ke klíčové úloze advokátů jakožto zprostředkovatelů mezi veřejností a soudy lze od nich očekávat, že přispějí k řádnému chodu spravedlnosti, a tím k důvěře veřejnosti v ni. Svoboda projevu je zajištěna i advokátům, kteří samozřejmě mají právo se veřejně vyjádřit k činnosti justice, avšak jejich kritika nemůže překročit jisté meze.

proviněním, pokud se advokát v televizním pořadu hrubě a vulgárně vyjadřuje o práci soudce, jelikož takové jednání poškozují jméno advokacie větší měrou než v jiných případech.

Etický kodex dále stanoví povinnosti vůči klientovi spočívající např. v přednosti oprávněných zájmů klienta před vlastními zájmy advokáta a stejnému přístupu advokáta ke všem klientům, povinnosti související s odmítnutím právních služeb a odstoupením od smlouvy. EK rovněž stanoví pravidla, která je nutno dodržovat v průběhu poskytování právních služeb, jako je advokátova informační povinnost ke klientovi, a dále pravidla týkající se odměny advokáta. V oddílu třetím EK určuje advokátovi povinnosti k advokátnímu stavu. Advokát musí být loajální ke svým kolegům, nesmí se podílet na činnosti osob, které poskytují právní služby, ačkoliv k tomu nejsou oprávněni. Další povinnosti souvisí se společným výkonem advokacie a s trvalou spoluprací advokátů a týkají se informační povinnosti mezi těmito advokáty navzájem a dále zákazu použití zvláštních informací, získaných v souvislosti s výkonem advokacie tímto způsobem, na újmu jiného účastníka sdružení, popř. společníka nebo ve svůj vlastní prospěch, popř. ve prospěch třetích osob (čl. 4-12 EK).

Etickým kodexem jsou dále advokátovi stanoveny povinnosti k advokátním koncipientům, povinnosti při výkonu advokacie v pracovním poměru, povinnosti při vedení advokátní kanceláře a povinnosti v řízení před soudy a jinými orgány. Tato povinnost spočívá zejména v tom, že advokát musí vůči soudům, rozhodčím orgánům, orgánům veřejné správy a jiným orgánům, které rozhodují v právních věcech, jakož i vůči osobám, které plní jejich úkoly, zachovávat náležitou úctu a zdvořilost. V souvislosti s tím musí při jednání před soudem nebo jiným orgánem dodržovat stanovená, popř. obvyklá pravidla chování.

Byl-li advokát kárně obviněn za porušení obvyklých (etických) pravidel chování před orgánem veřejné moci, nemůže se na základě usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5. 11. 1998, sp. zn. I. ÚS 393/98 odvolávat na to, že tyto etické zásady nejsou nikde uvedeny, jelikož podle Ústavního soudu pro advokáta, který je činný v právním státě, nemůže být obtížné nebo neobvyklé zjistit, které způsoby chování a jednání a které hodnoty mravní a lidské důstojnosti je třeba respektovat, aniž by byly výslovně vypočteny v jednotlivých ustanoveních.

Jako další etický kodex stanoví povinnost v řízení jednat poctivě a neuvádět v něm údaje, ani nenavrhopvat důkazy, o nichž advokát ví, že jsou nepravdivé nebo klamavé. Určitou povinnost má advokát i k účasti na veřejně prospěšné činnosti, byl-li k tomu vyzván (čl. 14-18 EK). V neposlední řadě musí advokát při výkonu své činnosti dodržovat pravidla soutěže advokátů stanovená v části třetí etického kodexu.

Etický kodex a zákon o advokacii mají mnohá ustanovení prakticky stejná, etický kodex je však podrobnější a více konkrétní. Zákon o advokacii je zaměřen na povinnosti týkající se činnosti advokáta a jeho jednotlivých úkonů, etický kodex obsahuje výhradně povinnosti týkající se chování advokáta z etického hlediska a dále pravidla soutěže advokátů.

Domnívám se, že etický kodex je velkým přínosem, neboť právní úprava skutkových podstat kárných provinění v zákoně o advokacii se mi zdá velice roztříštěná a ohledně požadavků na chování advokátů nedostatečná. EK je naproti tomu ucelený a více konkrétní, což je významné zejména v rámci právní jistoty, za jakých podmínek se advokát může kárného provinění dopustit. Některá rozhodnutí kárného senátu jsou pravidelně zveřejňována ve Sbírce kárných rozhodnutí. Tuto sbírku vydává ČAK ve formě speciálního čísla časopisu ČAK, kterým je Bulletin advokacie.

Spáchá-li advokát kárné provinění, může mu být následně uloženo kárné opatření. Jako kárné opatření může být uloženo napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem, dočasný zákaz výkonu advokacie uloženy na dobu od šesti měsíců do tří let a vyškrtnutí ze seznamu advokátů (§ 32 odst. 3 ZoA). Spáchá-li kárné provinění advokátní koncipient, kárný senát mu může jako kárné opatření uložit napomenutí, veřejné napomenutí, pokutu až do výše dvacetinásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem a vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů (§ 32 odst. 4 ZoA). Pokud se advokát nebo advokátní koncipient dopustil méně závažného porušení povinností a samotné projednání věci je možné považovat za dostatečné, je možné od uložení kárného opatření upustit (§ 32 odst. 5 ZoA).

3.1.2 Procesněprávní úprava

Procesní postupy v případě kárného řízení obsahuje zákon o advokacii a dále vyhláška ministerstva spravedlnosti ze dne 20. srpna 1996, kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen AKŘ). Na základě ustanovení § 35e odst. 2 ZoA se v kárném řízení použije i přiměřeně trestní řád, nestanoví-li zákon o advokacii nebo kárný řád něco jiného nebo nevyplývá-li něco jiného z povahy věci.

V kárném řízení se rozhoduje o tom, zda bylo kárné provinění spácháno, a o uložení kárného opatření za něj. O tom, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, rozhodne kárný senát, jestliže bylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byla podána kárná žaloba, že ten skutek je kárným proviněním a že jej spáchal kárně obviněný (§ 33 odst. 1 ZoA).

Řízení se zahajuje na základě kárné žaloby k předsedovi kárné komise písemným podáním adresovaným do sídla ČAK, kterou je jakožto kárný žalobce oprávněn podat předseda kontrolní rady a ministr spravedlnosti. Žaloba může být podána do šesti měsíců ode dne, kdy se kárný žalobce o kárném provinění dozvěděl, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy k provinění došlo (§ 33 odst. 1, 2, § 46 odst. 4, § 51 odst. 2 ZoA)

Zastoupení v kárném řízení není nutné, kárně obviněný má však nárok být zastoupen advokátem. Pokud to vyžaduje ochrana zájmů kárně obviněného, který není zastoupen, ustanoví mu kárný senát opatrovníka (§ 33 odst. 4 ZoA). Mezi další práva kárně obviněného patří možnost vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, právo hájit se a právo navrhnout důkazy, které by měly být provedeny. Dokazování výsledkem svědků, znalců nebo účastníků však probíhá na principu dobrovolnosti, tyto osoby nemohou být k výsledku donuceny. Rovněž i jiné důkazy lze provádět jen za podmínky, že byly dobrovolně poskytnuty (§ 33 odst. 5, 6 ZoA). V souvislosti s tím se může zdát poněkud problematické ustanovení § 46 odst. 4 ZoA, podle něhož je advokát povinen předložit členům kontrolní rady veškeré jimi požadované písemnosti nebo jiné dokumenty vzniklé v souvislosti s poskytováním právních služeb, jelikož tyto dokumenty, by mohly být důkazem v kárném řízení, a advokát povinný předložit tyto dokumenty by tím vlastně mohl „usvědčit“ sám sebe. Tento zdánlivý rozpor vyřešil nálezný pléna Ústavního soudu české republiky ze dne 20. 2. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 29/2000, v němž Ústavní soud dospěl k názoru, že právní možnost zajištění důkazu pro účely kárného řízení proti kárně obviněnému nemůže být chápána jako nezákonné a neústavní donucování obviněných k poskytování důkazů proti sobě samému. Je nutné odlišovat ústavně zaručené právo nebýt donucován k sebeobvinění, tedy předložit proti sobě důkaz pod donucením, od právní možnosti, kterou má kárná moc, opatřovat důkazy i jejich odnětím, proti vůli obviněného, a v jeho neprospěch.

Při rozhodování kárný senát vychází ze skutkového a právního stavu v době, kdy ke kárnému provinění došlo. Je-li to však pro kárně obviněného příznivější, použije se právní úprava pozdější (§ 34 odst. 1 ZoA). Toto ustanovení vyjadřuje obecný princip zákazu retroaktivity, který vychází z čl. 40 Listiny základních práv a svobod.

Pokud je skutkový stav spolehlivě zjištěn doposud opatřenými důkazy, je možné v kárném řízení rozhodnout bez nařízení jednání kárným příkazem, tímto způsobem lze však uložit jen méně závažná kárná opatření.⁶³ Proti kárnému příkazu může oprávněná osoba podat do 15 dnů od doručení jeho písemného vyhotovení odpor, kterým se příkaz zruší

⁶³ V souladu s ustanovením § 34a odst. 2 ZoA lze kárným příkazem uložit pouze kárné napomenutí nebo kárné opatření pokuty do tamtéž stanovené výše.

a k projednání věci je předsedou kárného senátu nařízeno jednání. Pokud tak ve stanovené lhůtě neučiní, kárný příkaz nabývá právní moci (§34a-34d ZoA). Odpor je vedle obnovy řízení podle § 35c ZoA jedinou možnou procesní obranou ze strany kárně obviněného, jelikož odvolání proti kárnému příkazu není možné (§ 35 odst. 1 ZoA).

V poslední době došlo k výraznému nárůstu počtu případů, kdy kárné senáty rozhodly kárným příkazem. Zpráva předsedy kárné komise ČAK ze dne 18. 9. 2009⁶⁴ uvádí, že v roce 2005 bylo vydáno 7 kárných příkazů (pravomocnými se staly 2), v roce 2006 9 kárných příkazů (pravomocných se stalo 6), v roce 2007 11 kárných příkazů (pravomocných se stalo 9) a v roce 2008 22 kárných příkazů (pravomocných se stalo 19). Je tedy zjevné, že ačkoliv počet kárných příkazů výrazně vzrůstá, počet odporů proti nim naopak klesá. Kárný příkaz se mi proto i z těchto výsledků jeví jako vhodný způsob rozhodování.

Proti konečnému rozhodnutí kárného senátu (s výjimkou kárného příkazu) je možné podat do patnácti dnů od doručení jeho písemného vyhotovení odvolání k předsedovi kárné komise. Ten bez odkladu poté ustanoví odvolací kárný senát, který buď odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí, nebo napadené rozhodnutí zruší a sám rozhodne, popř. věc vrátí kárnému senátu k dalšímu řízení a rozhodnutí, přičemž je kárný senát při svém rozhodování vázán právním názorem odvolacího senátu. Jednání o věci je nařízeno pouze v nezbytných případech (§ 35 ZoA, § 6 odst. 1, § 26 odst. 1, § 27 odst. 1 AKŘ).

Po vyčerpání tohoto opravného prostředku připadá dále v úvahu správní žaloba proti rozhodnutí kárného senátu, jelikož rozhodnutí profesní komory je pro účely zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘS), rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) SŘS.⁶⁵ Konkrétně se podle usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 11. 2000, sp. zn. 6 A 62/99 jedná o případ, kdy je právnické osobě (České advokátní komoře) svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Disciplinární pravomoc nad advokáty je podle tohoto rozhodnutí součástí veřejné správy, neboť nebyla-li by svěřena ČAK, tvořila by součást všeobecné státní správy. Soud v tomto případě konstatoval, že správní žaloba se sice podává proti rozhodnutí kárného senátu, nikoli ČAK, ale pro účely správního soudnictví dochází ke ztotožnění takového orgánu, jakým jsou senáty rozhodující o disciplinárních deliktech advokátů, s celou právnickou osobou (ČAK). V souladu s ustanovením § 5 SŘS správní soudy, není-li stanoveno jinak, rozhodují pouze na návrh (podnětem by tedy byla

⁶⁴ SEDLATÝ, Bohuslav. Zpráva předsedy kárné komise ČAK. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 2009, č. 9, s. 35-36.

⁶⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 556.

žaloba proti konkrétnímu rozhodnutí kárného senátu) a po vyčerpání řádných opravných prostředků (navrhovatel by se tedy nejprve musel proti rozhodnutí kárného senátu odvolat k odvolacímu kárnému senátu a až po nabytí právní moci rozhodnutí o odvolání by přicházela v úvahu správní žaloba).

Další možnost stanoví § 35c ZoA, v jehož souladu je účastník kárného řízení oprávněn podat proti pravomocnému rozhodnutí kárného senátu ve věci samé návrh na povolení obnovy kárného řízení, ovšem pouze za podmínky, že vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které bez zavinění účastníka nemohly být v kárném řízení uplatněny, a které by mohly vést k příznivějšímu rozhodnutí pro kárně obviněného, a účastník návrh podá do šesti měsíců ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděl, nebo ode dne, kdy jej mohl uplatnit. O návrhu na povolení obnovy rozhoduje kárný senát, zvlášť ustanovený pro tuto věc, a návrh zamítne, nebo obnovu řízení povolí. Proti tomuto rozhodnutí je možné podat do patnácti dnů od doručení jeho písemného vyhotovení odvolání.

Zákon o advokacii upravuje případy, kdy se na advokáta nebo advokátního koncipienta pro účely kárného řízení hledí, jako by se kárného provinění nedopustil, popřípadě jako by mu nebylo uloženo kárné opatření. Pokud bylo od kárného opatření upuštěno, stane se tak dnem právní moci rozhodnutí o tomto upuštění. Bylo-li kárně obviněnému uloženo kárným opatřením napomenutí nebo veřejné napomenutí, dojde k tomu výkonem rozhodnutí. Jestliže byla kárným senátem uložena pokuta nebo dočasný zákaz výkonu advokacie, zahlazení kárného postihu nastává uplynutím jednoho roku od vykonání kárného rozhodnutí, bylo-li kárným opatřením vyškrtnutí ze seznamu advokátů, stane se tak uplynutím pěti let ode dne vyškrtnutí, v případě vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů se lhůta zkracuje na tři roky.

Právní úprava kárného řízení u ČAK je skutečně podrobná, zákon o advokacii obsahuje ustanovení týkající se např. nákladů řízení, náležitostí rozhodnutí, náležitosti kárného příkazu, právní moci a vykonatelnosti rozhodnutí, právní moci a vykonatelnosti kárného příkazu atd. Další podrobnosti kárného řízení stanoví dle § 35e odst. 1 ZoA kárný řád, který obsahuje poměrně detailní úpravu kárného senátu, odvolacího kárného senátu a řízení před těmito senáty, kárné žaloby, uvádí konkrétní důvody zastavení a přerušování řízení. Rovněž stanoví, jakým způsobem kárný senát rozhoduje o kárné žalobě, jak se postupuje v případě odvolání proti kárnému rozhodnutí a také upravuje obnovu kárného řízení.

Ze zprávy předsedy kárné komise ČAK ze dne 18. 9. 2009⁶⁶, která zahrnuje období 1. 1. 2005 – 30. 6. 2009, vyplývá, že počet nápadů kárných žalob má mírnou vzrůstající tendenci, v roce 2005 bylo podáno 139 kárných žalob, v roce 2006 neparně méně, a to 132 kárných žalob, naopak v roce 2007 byl zaznamenán výrazný vzestup na počet 164 kárných žalob, v roce 2008 168 kárných žalob a v prvním pololetí roku 2009 bylo podáno 86 kárných žalob. V rozhodování kárných senátů ve stejném období, kterým bylo uloženo kárné opatření, jednoznačně převažuje uložení kárné pokuty. Stalo se tak ve 210 případech. Dalším nejčastějším kárným opatřením bylo napomenutí v počtu 86 případů, následuje vyškrtnutí ze seznamu advokacie, ke kterému v daném období 'došlo ve 12 případech. Dočasný zákaz výkonu advokacie byl uložen ve 12 případech a pouze v jednom případě za čtyři a půl roku kárný senát uložil kárné opatření veřejné napomenutí. V ostatních případech kárný senát řízení zastavil (134 případů), kárně obviněného zprostil kárné žaloby (117 případů) a upustil od uložení kárného opatření (87 případů). Osobně mě zaujal vysoký počet případů upuštění od uložení kárného opatření, jelikož v případech, kdy kárný senát vyslovil, že se kárně obviněný kárného provinění dopustil, vedle uložení pokuty nejčastěji od kárného patření upustil. Z počtu 668 případů rozhodování kárného senátu tedy v 338 případech nedošlo k uložení kárného opatření. Domnívám se, že to může naznačovat přehnanou tendenci k podávání kárných žalob ze strany kárných žalobců.

3.2 Notářská komora České republiky a disciplinární delikty jejích členů

Notářská komora České republiky je právnickou osobou zřízenou zákonem č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen NŘ). Tato komora je tvořena notářskými komorami, které jsou zřízeny v obvodu každého krajského soudu a v obvodu městského soudu v Praze. Jedná se o Notářskou komoru v Brně, Notářskou komoru v Českých Budějovicích, Notářskou komoru v Hradci Králové, Notářskou komoru v Ostravě, Notářskou komoru v Plzni, Notářskou komoru v Praze a Notářskou komoru v Ústí nad Labem (§ 29 odst. 1, 35 odst. 1, 2 NŘ).

Notářská komora České republiky (dále jen NKČR) patří mezi profesní komory s povinným členstvím. Notářský řád v § 7 a v § 8 stanoví podmínky, které musí zájemce o jmenování splňovat. Mezi tyto podmínky patří občanství České republiky, plná způsobilost k právním úkonům, vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu oboru práva na vysoké škole v České republice nebo vzdělání dle podmínek pro Českou

⁶⁶ SEDLATÝ, Bohuslav. Zpráva předsedy kárné komise ČAK. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 2009, č. 9, s. 35-36.

republiku závazné mezinárodní smlouvy, trestní bezúhonnost, pětiletá notářská praxe a složení notářské zkoušky. Obdobné podmínky jako pro notáře stanoví zákon pro notářského kandidáta a koncipienta.

K zahájení notářské činnosti je dle § 9 NŘ nezbytné jmenování do funkce ministrem, složení slibu do rukou ministra, pořízení úředního razítka notáře a uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s touto činností. Tím, že notáře jako konkrétní osobu jmenuje do funkce ministr, dochází k tomu, že stát přenáší určité své pravomoci na nestátní subjekt (zákonné zmocnění nalezneme v § 2 NŘ).⁶⁷ Ministrem se zde zřejmě rozumí ministr spravedlnosti, neboť dle Pokynu Ministerstva spravedlnosti ze dne 29. května 2009 k výkonu státního dohledu na výkon notářství uvádí, že státní dohled nad výkonem notářství vykonává odbor dohledu ministerstva spravedlnosti. Dohled na činnost notářů jako soudních komisařů v řízení o dědictví je vykonáván jako dohled soudní.

Státní moc má výrazný vliv na notářskou profesi a to z důvodu, že na notáře jsou delegovány některé funkce státu (např. dle § 6 NŘ jsou notářské zápisy a jejich stejnopisy, výpisy z notářských zápisů a listiny o ověření za splnění zákonem stanovených náležitostí veřejnými listinami). Stát notářskou činnost dále ovlivňuje tím, že stanoví počet notářských úřadů (tzv. numerus clausus), prostřednictvím ministra spravedlnosti odvolává notáře a pozastavuje výkon jejich činnosti, vydává právní normy upravující postavení a činnost notářů, orgánů notářské komory a vyhláškou ministerstva spravedlnosti upravuje odměňování notářů.⁶⁸ Do odměňování zasahuje zejména pro to, aby notáři nebyli ovlivněni tlakem poptávky. Stát reguluje počet notářů z důvodu, aby byli notáři chráněni před působením volného trhu.⁶⁹ Tato úzká vazba mezi státní mocí a notářskou samosprávou je s výjimkou exekutorské samosprávy v rámci profesních komor naprosto ojedinělá.⁷⁰

Notářem je dle notářského řádu fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené notářským řádem a kterou stát prostřednictvím ministra spravedlnosti pověřil notářským úřadem, kterým se rozumí soubor pravomocí k výkonu notářství a další činnosti stanovené zákonem, trvale spojený s místem výkonu této činnosti (§ 1 odst. 1, 2 NŘ). Notář vedle notářské činnosti, která je pro něj naprosto stěžejní (vymezení viz výše) a kterou musí dle ustanovení § 2 NŘ vykonávat nestranně, může dále v souvislosti s touto činností poskytovat

⁶⁷ BÍLEK, Petr. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 9.

⁶⁸ MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 149.

⁶⁹ BÍLEK, Petr. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 6.

⁷⁰ MIKA, Lubomír. *Zájmová samospráva s přihlédnutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii*. *Ad notam*, 2004, roč. 10, č. 4, s. 97-99.

právní porady a zastupovat v jednání s fyzickými a právnickými osobami, se státními nebo jinými orgány a též ve správním řízení a v občanském soudním řízení v řízeních podle § 175a až 200e občanského soudního řádu s výjimkou řízení o určení, zda je třeba souhlasu rodiče dítěte k jeho osvojení, řízení o osvojení, řízení o povolení uzavřít manželství a řízení o dědictví, v němž vykonává činnost podle zvláštního předpisu (vždy tedy pouze v nesporných řízeních). Rovněž je oprávněn v souvislosti s výkonem notářské činnosti sepisovat listiny. Mezi další pravomoci notáře patří vykonávání správy majetku a zastupování v této souvislosti. V tomto případě nejsou úkony notáře vázány na výkon notářské činnosti, tudíž si při správě majetku může počínat bez omezení. Znamená to tedy, že může zastupovat osoby i ve sporných řízeních, což je jediná možná činnost notáře, která není v souladu s jeho postavením.⁷¹ Notář dále může vykonávat funkci insolvenčního správce, předběžného insolvenčního správce, zástupce insolvenčního správce a zvláštního insolvenčního správce v insolvenčním řízení, avšak pouze za splnění podmínek dle zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (§ 3 NŘ).

Na základě ustanovení § 4 NŘ může notář vykonávat i jinou činnost⁷², pokud tak stanoví tento zákon nebo zvláštní zákon. V případě notářského řádu se jedná o činnost notáře spočívající v úkonech v rámci Centrální evidence závětí, Centrální evidence manželských smluv a v rámci Rejstříku zástav. Některé tyto úkony, zejména zapisování údajů do těchto registrů, vydávání výpisů, opisů a potvrzení z Rejstříku zástav a dále provádění výmazů z Rejstříku zástav, totiž nelze zařadit pod činnost notáře podle § 2 a 3 NŘ. Jinou činnost notáře stanovenou zvláštním právním předpisem notář vykonává na základě zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverze dokumentů, zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů. Např. dle občanského soudního řádu notář vykonává úkony v řízení o dědictví jako soudní komisař na základě pověření soudu. V řízení o dědictví, kde nebyl pověřen úlohou soudního komisaře,

⁷¹ BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 32.

⁷² Rozsah práce mi bohužel neumožňuje zabývat se veškerou notářskou činností, a proto se zaměřím na činnost notáře dle notářského řádu, jelikož je zřejmé, že v tomto zákoně je zakotvena naprostá většina jeho úkolů a povinností, tudíž i možných kárných provinění.

vykonává úkony při zjišťování stavu a obsahu závěti, pokud závěť sám sepsal nebo ji má v úschově.⁷³

V souvislosti s činností notáře jistě souvisí pojem notářství, jeho zákonná definice však chybí. P. Bílek⁷⁴ uvádí, že „notářství v užším slova smyslu je třeba chápat jako specifickou právní činnost vykonávanou v rámci svobodného povolání, avšak pouze státem pověřenými osobami a na základě jím stanovených pravomocí, jejímž předmětem je poskytování právních služeb, a to zákonem předepsanou formou, v zákonem vymezených oblastech právních vztahů a za úplatu. Hlavním specifikem této činnosti pak je, že ačkoliv není vykonávána orgány státu, jsou její výsledky nadány tzv. veřejnou vírou, tj. mají zákonem přiznané kvalifikované účinky spočívající v předpokladu jejich pravdivosti a zákonnosti.“

3.2.1 Hmotněprávní úprava

Kárná odpovědnost notáře a jeho pracovníků je založena na základě § 48 odst. 1 NŘ, který říká, že notář, kandidát a koncipient jsou kárně odpovědni za kárné provinění, kterým je v souladu s ustanovením § 48 odst. 2 písm. a) tamtéž závažné nebo opětovné porušení jejich povinností stanovených notářským řádem nebo zvláštním právním předpisem nebo předpisem Notářské komory České republiky, anebo usnesením orgánu notářské samosprávy⁷⁵ a dle § 48 odst. 2 písm. b) NŘ závažné nebo opětovné narušení důstojnosti notářského povolání jejich chováním. Zvláštním právním předpisem může být pouze ten právní předpis, který s činností notáře nějak souvisí (např. notářský tarif, občanský soudní řád). Kárná odpovědnost notářského kandidáta a koncipienta je v našem právním řádu novinkou, jelikož až do 1. 7. 2009 kárnou odpovědnost neměli.⁷⁶ Kárné provinění spáchané závažným nebo opětovným narušením důstojnosti notářského povolání je otázkou etického posouzení věci, a proto se touto skutkovou podstatou nebudu dále zabývat, ale přesto je třeba zmínit, že takto stanovená skutková podstata je u profesních komor ojedinelá a spíše se blíží úpravě kárné odpovědnosti soudců podle zák. č. 412/1992 Sb.⁷⁷

⁷³ BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 36-41.

⁷⁴ Tamtéž, s. 4.

⁷⁵ Na základě usnesení prezidia Notářské komory České republiky může kárná odpovědnost tohoto typu vzniknout pouze tehdy, spadá-li uložení dané povinnosti do pravomoci notářské samosprávy nebo je-li usnesení vydáno orgánem notářské samosprávy v souladu s jeho kompetencí vymezenou zákonem nebo předpisem Notářské komory ČR.

⁷⁶ BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 172-173.

⁷⁷ NEUMANNOVÁ, Hana. Správní disciplinární delikty podle zákonů o profesních komorách. *Správní právo*, 2001, roč. 34, č. 3, s. 145-163.

Obecně bych povinnosti, které notář při své činnosti musí dodržovat, vymezila obdobně jako v případě povinností advokátů, tedy na povinnosti k notářskému stavu, k NKČR, ke klientům, k účastníkům řízení a „ostatní“ povinnosti.

Povinnost stanoví notáři již úvodní ustanovení notářského řádu, konkrétně § 2, v jehož souladu notář musí notářskou činnost vykonávat nestranně, čímž je míněno, že nesmí zvýhodňovat žádného účastníka právních vztahů, které jsou předmětem poskytované právní služby.⁷⁸ Dále je v § 5 odst. 1 stanoveno, že notář svoji činnost vykonává za úplatu a nezávisle. Znamená to tedy, že notář je povinen požadovat za svoji práci finanční odměnu, jejíž výše je stanovena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti. Nezávislostí je v tomto ustanovení míněno to, že notář při své činnosti postupuje pouze na základě právních předpisů, nikoliv dle pokynů státní či jiné moci.⁷⁹

Kromě výše popsaných činností notář nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku. Rovněž je mu umožněn výkon funkce poslance, senátora, zastupitele obecního nebo krajského zastupitelstva, vědecká činnost, publikační, pedagogická, tlumočnická, znalecká a umělecká činnost a dále činnost v poradních orgánech vlády, ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a v orgánech samosprávy (§5 odst. 2 NŘ). Pokud by notář vykonával jinou činnost, než mu umožňuje notářský řád, byl by mu dle § 10 odst. 2 NŘ ministrem pozastaven výkon notářské činnosti. Toto zákonné omezení slouží zejména na ochranu nezávislosti a nestrannosti notáře, jelikož se tím výrazně redukuje možnost vzniku situací, při kterých by mohlo dojít k ohrožení těchto hodnot (zejména z důvodu ekonomických vztahů). Dále také podněcuje notáře k usilovnému výkonu notářských pravomocí, jelikož notářská činnost je vedle uvedených výjimek jedinou jejich možností k získání finančních prostředků.⁸⁰

Notář je povinen se při výkonu notářské činnosti a při poskytování právní pomoci řídit zákony a dalšími obecně závaznými právními předpisy. Při poskytování právní pomoci je vedle těchto předpisů vázán také pokyny klienta (§52 notářského řádu). Toto ustanovení se jeví poněkud problematickým a neúplným, jelikož § 48 odst. 2 NŘ stanoví v souvislosti s kárnou odpovědností notáře jeho povinnost řídit se nejen právními předpisy, ale i předpisy NKČR a usnesením orgánu notářské samosprávy. P. Bílek⁸¹ zastává názor, že „je-li notář kárně odpovědný též za porušení podzákonných stavovských předpisů, či dokonce usnesení orgánu notářské samosprávy, je zřejmé, že jsou pro něho závazné i při výkonu činnosti podle

⁷⁸ BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 45.

⁷⁹ Tamtéž, s. 45.

⁸⁰ Tamtéž, s. 46-47.

⁸¹ Tamtéž, s. 196.

§ 2 a 3 a případné pokyny klienta, mají-li zavazovat notáře, musí být též s nimi v souladu.“ Mně se tato jeho úvaha zdá zcela logická, jelikož pokud by zákon stanovil notáři povinnosti řídit se pokyny klienta, které by nemusely být v souladu se stavovskými předpisy či s usneseními notářské samosprávy, mohlo by dojít k situaci, že by notář byl v podstatě donucen spáchat kárné provinění, jelikož by buď porušil ustanovení § 52 NŘ (neřídil by se pokyny klienta, ačkoliv by byly v souladu se zákony a obecně závaznými předpisy), nebo by se pokyny klienta v souladu s ustanovením § 52 NŘ řídil a dopustil se tím kárného provinění z důvodu porušení povinností stanovených příslušným stavovským předpisem nebo usnesením notářské samosprávy. Odmítnout provedení úkonu a odstoupit od smlouvy by také nemohl, pokud by k tomu nebyly splněny zákonem stanovené důvody, které s touto situací nepočítají, což je dle mého názoru chyba, která by měla být napravena.

Notář nesmí provedení úkonu v notářské činnosti odmítnout, pokud to neumožňuje zákon nebo zvláštní právní předpis, anebo z důvodů stanovených notářským řádem. Ten určuje, že notář může odmítnout požadovaný úkon, jestliže žadatel nesloží bez vážného důvodu přiměřenou zálohu na odměnu notáře. Existují také situace, kdy je notář přímo povinen odmítnout provedení požadovaných úkonů, a to v případě, že tento úkon odporuje zákonům nebo dalším obecně závazným předpisům, nebo se jedná úkon notářské činnosti a notář nebo osoba jemu blízká jsou zúčastněni na věci, anebo ve věci již poskytl právní pomoc osobě, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o právní pomoc žádá (§ 53 NŘ). Zákon stanoví i další případy povinného odmítnutí (§ 73 odst. 2, § 80d odst. 1 NŘ).

Co se týče odstoupení od smlouvy, notář může odstoupit pouze z důvodů stanovených v § 54 odst. 1 NŘ, který dává notáři tuto možnost, jestliže došlo k narušení důvěry mezi ním a žadatelem (klientem), nebo žadatel (klient) neposkytuje potřebnou součinnost, nebo žadatel (klient) nesloží bez závažných důvodů přiměřenou zálohu na odměnu notáře. Ustanovení § 54 odst. 2 NŘ určuje notáři povinnost od smlouvy odstoupit, a to ze stejných důvodů, jako musí odmítnout provedení úkonu. Specifickým druhem odstoupení od smlouvy je notářovo jednání podle § 87 odst. 4 NŘ, kdy notář vrátí peníze, které mu byly svěřeny do úschovy, z důvodu nesplnění podmínek pro přijetí, a tím odstoupí od smlouvy.⁸² Pokud notář odstoupil od smlouvy, zákon mu z důvodu ochrany žadatele nebo klienta stanoví povinnost ještě 15 dnů ode dne, kdy odstoupení od smlouvy oznámil žadateli nebo klientovi, učinit všechny neodkladné úkony, avšak pouze v případě, že žadatel nebo klient neučinil v této věci jiná opatření (§ 54 odst. 3 NŘ). Jestliže notář v souladu s NŘ odmítne provedení úkonu nebo

⁸² BÍLEK Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 202.

odstoupí od smlouvy, musí o tom učít záznam ve spise, kde také musí uvést důvody, které ho k tomu vedly a na žádost žadatele nebo klienta mu tyto důvody musí sdělit písemně (§ 55 odst. 1, 2 NŘ). Tyto podklady mu mohou sloužit v případě, že se na základě znění § 55 odst. 3 NŘ rozhodne využít svého oprávnění a podá stížnost na postup podle § 53 nebo § 54 NŘ.⁸³

V § 56 odst. 1 NŘ je stanoveno, že notář je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s notářskou činností podle § 2 a další činností podle § 3 odst. 1 a 2 a které se mohou dotýkat oprávněných zájmů účastníka právního úkonu, o kterém byl sepsán notářský zápis, nebo toho, jehož prohlášení nebo rozhodnutí bylo osvědčeno, nebo toho, jehož podpis byl ověřen, nebo toho, na jehož žádost byla osvědčena právně významná skutečnost, nebo klienta v případě další činnosti podle § 3, nebo právních nástupců těchto osob. Tento druh mlčenlivosti je u právnických profesí ojedinělý, jelikož ostatní právnické profese (advokát, soudce, exekutor, vyšší soudní úředník) mají povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o nichž se v souvislosti s výkonem své profese dozví, kdežto notář je povinen zachovávat mlčenlivost pouze o skutečnostech, které se mohou dotýkat oprávněných zájmů účastníků. Otázkou tedy je, co je tím oprávněným právním zájmem.⁸⁴ Této povinnosti mohou notáře zprostit pouze osoby, vůči nimž je mlčenlivostí vázán (§ 56 odst. 2 NŘ). Dle § 53 odst. 3 NŘ má povinnost mlčenlivosti i notář, který byl odvolán.

Notářský řád v části šesté (zvláštní ustanovení o notářské činnosti) upravuje sepsování notářských listin, osvědčování právně významných skutečností, notářské úschovy a vydávání stejnopisů opisů, výpisů a potvrzení z notářských zápisů. Mám za to, že tato ustanovení převážně souvisí s platností listin a úkonů, ačkoliv nelze popřít, že i zde nalezneme mnoho ustanovení, která souvisí s povinností notáře a tedy i jeho případnou kárnou odpovědností.

Notář se musí rovněž řídit pokyny týkajícími se manipulací se spisy, notářskými zápisy a jejich úschovou. Manipulace se spisy musí být logicky omezena z důvodu diskrétních informací, které často obsahují, a dále vzhledem k povinnosti mlčenlivosti notáře.⁸⁵

Pokud byl notář jmenován do uvolněného notářského úřadu, je povinen převzít do úschovy notářské zápisy, spisy, předměty úschov a evidenční pomůcky notáře, na jehož místo

⁸³ BÍLEK Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 202.

⁸⁴ Tamtéž, s. 208.

⁸⁵ Tamtéž, s. 403.

nastoupil (§ 103 NŘ). Pokud byl notářský úřad ministerstvem úplně zrušen, musí tyto předměty do úschovy převzít notář, kterého určí příslušná notářská komora.

Dopustil-li se notář kárného provinění, může mu být uloženo písemné napomenutí, pokuta až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem⁸⁶ nebo odvolání notáře. Byl-li notář tímto způsobem odvolán, nemůže být po dobu pěti let od právní moci rozhodnutí jmenován notářem. Pokud se jedná o kárné provinění kandidáta, je možné ho potrestat písemným napomenutím, pokutou až do výše dvacetinásobku minimální měsíční mzdy nebo odvoláním ze zastupování, jde-li o zástupce notáře podle § 14 nebo 24 NŘ. V tomto případě pak nesmí být pět let od právní moci rozhodnutí od odvolání ustanoven zástupcem nebo být jmenován notářem. Je-li rozhodnuto o kárném provinění koncipienta, lze mu jako kárné opatření uložit písemné napomenutí nebo pokutu až do výše pětinasobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem (§ 48 odst. 3-6, § 49c odst. 1 NŘ). Ve všech případech musí být uloženo pouze jedno kárné opatření.⁸⁷

3.2.2 Procesněprávní úprava

Procesní úpravu kárného řízení obsahuje notářský řád a dále Kárný řád NKČR ze dne 16. 6. 2009 (dále jen KŘ), který je vydán na základě ustanovení § 37 odst. 3 písm. m) NŘ, který stanoví, že kárný řád přijímá sněm.

V souladu s ustanovením § 50 odst. 5 NŘ podrobnosti o kárném řízení (v prvním a druhém stupni) stanoví kárný řád. Kárný řád dále upravuje řízení o odvolání notáře, který ze zdravotních důvodů již nemůže vykonávat notářskou činnost, a který sám o odvolání nepožádá, a dále činnost kárné komise NKČR.

Kárné řízení proti kterémukoli notáři, kandidátovi nebo koncipientovi se zahajuje na návrh - kárnou žalobou, kterou je oprávněn podat ministr (spravedlnosti) a prezident NKČR. Prezident komory je oprávněn podat kárnou žalobu proti notáři, který má sídlo v jeho obvodě, kandidátovi, který je veden v seznamu notářských kandidátů notářské komory sídlící v jeho obvodě a koncipientovi, který je zapsán v seznamu notářských koncipientů, vedeném příslušnou notářskou komorou. Předseda krajského soudu může podat kárnou žalobu pouze proti notáři, kandidátovi a koncipientovi, který má sídlo, popř. je veden v příslušné evidenci, v obvodě tohoto krajského soudu. V případě předsedy okresního soudu je situace poněkud odlišná. Může sice podat kárnou žalobou proti notáři, kandidátovi či koncipientovi

⁸⁶ Tímto zvláštním právním předpisem se rozumí nařízení vlády č. 567/2006 Sb.

⁸⁷ BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 173.

spadajícím pod obvod jeho soudu, ale kárné provinění, pro které žalobu podává, musí spočívat v činnosti notáře jakou soudního komisaře pověřeného tímto soudem, anebo koncipient, popř. kandidát, proti kterému žalobu podává, musí být v době kárného provinění v pracovněprávním poměru u pověřeného notáře jako soudního komisaře a kárné provinění musí spočívat v jeho činnosti na základě pověření notářem jako soudním komisařem. Kárná žaloba se podává k NKČR a musí být podána v rámci objektivní lhůty 3 roky a současně i subjektivní 6 měsíců (§ 49 odst. 4, 5 NŘ).

V případě kárného řízení rozhoduje o „vině a trestu“ pro danou věc ustanovený tříčlenný kárný senát. Jeho členové jsou vylosováni ze členů kárné komise⁸⁸ a písemně jmenováni předsedou kárné komise NKČR (§ 49 odst. 1 NŘ). U těchto členů nesmí být na základě ustanovení § 4 odst. 1 kárného řádu důvodná pochybnost o nepodjatosti k projednávané věci, jinak musí být vyloučeni. V souladu se zásadou informovanosti musí být kárně obviněný vyrozuměn o tom, že proti němu byla podána kárná žaloba (§ 49 odst. 7 tamtéž). Kárně obviněnému se z tohoto důvodu zasílá další vyhotovení (kopie) kárné žaloby.⁸⁹ Kárná žaloba musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti a kárný žalobce k ní připojí důkazy, které má k dispozici. Další potřebné skutečnosti a důkazy zjistí pověřený člen kárného senátu, který dále opatří k důkazu listiny a jiné věci. Co se týče důkazů výpovědí, tak svědky, znalce a účastníky lze vyslyšet, jen když se dobrovolně dostaví a poskytnou výpověď, jelikož kárný senát nedisponuje žádnými donucovacími prostředky.⁹⁰ Úkony, které v kárném řízení nemohou být provedeny a které jsou dle zákona přípustné, provede na žádost kárného senátu příslušný soud (§ 49 odst. 1, 6, 7, § 49a odst. 2, 3 NŘ).

Podle zásady ústnosti probíhá kárné řízení při ústním jednání, avšak v případě, kdy je řízení ze zákonem stanovených důvodů zastaveno, rozhoduje kárný senát bez ústního jednání. Nedošlo-li ze zákonem stanovených důvodů k zastavení ani přerušování řízení, stanoví předseda kárného senátu termín ústního jednání, o kterém vyrozumí kárného žalobce, kárně obviněného a popř. jeho zástupce (§ 49 NŘ). Ústní jednání se v souladu se zásadou hospodárnosti koná nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy předseda kárného senátu obdržel od předsedy komise kárný spis. Předseda kárné komise připraví jednání tak, aby bylo možno o věci rozhodnout při jednom jednání (§ 12 odst. 1, 3 KŘ).

Pokud kárný senát po zjištění skutkového stavu dospěje k závěru, že skutek kárně obviněného není kárným proviněním, kárně obviněného rozhodnutím obvinění zproští.

⁸⁸ Úkolem kárné komise je dle § 2 odst. 3 KŘ shromažďování a vyhodnocování poznatků z kárných řízení.

⁸⁹ BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 177.

⁹⁰ Tamtéž, s. 179.

V tomto případě a dále v případě zamítnutí žaloby má kárně obviněný nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů v souvislosti s kárným řízením (§ 49 c odst. 2, 3 NŘ). Dojde-li kárný senát k závěru, že se kárně obviněný kárného provinění dopustil, rozhodne o jeho vině a uloží mu kárné opatření. Dle § 20 KŘ kárný senát při ukládání kárného opatření přihlíží zejména k povaze skutku a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění, jakož i k jeho osobním poměrům.

Proti rozhodnutí kárného senátu je možno do 15 dnů od jeho doručení podat odůvodněné odvolání k NKČR, které má odkladný účinek. Odvolat se může jak kárně obviněný, tak kárný žalobce. O tomto opravném prostředku rozhoduje pro danou věc ustanovený pětičlenný kárný senát, přičemž jeho člen nesmí být členem ani předchozím členem kárného senátu, který rozhodoval v prvním stupni (50 odst. 3, 4 KŘ). Po vyčerpání tohoto opravného prostředku je možné za splnění podmínek dle SŘS následně podat proti rozhodnutí kárného senátu správní žalobu ke krajskému soudu.⁹¹ Přípustností správní žaloby proti rozhodnutí profesních komor jsem se zabývala již v souvislosti s Českou advokátní komorou.

Bylo-li pravomocně rozhodnuto o kárném provinění kárně obviněného, za pět let od právní moci rozhodnutí dochází k zahlazení kárného postihu a poté se na notáře, kandidáta nebo koncipienta hledí, jako by žádné kárné provinění nespáchal. Pokud výkon kárného opatření do pěti let neskončil, kárný postih se zahlazuje jeho výkonem (§50a NŘ).

3.3 Exekutorská komora České republiky a disciplinární delikty jejích členů

Exekutorská komora České republiky (dále jen EKČR) je právnickou osobou zřízenou zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen EŘ). Komora sídlí v Brně a je samosprávnou stavovskou organizací, která sdružuje všechny exekutory a vede seznam exekutorů, kandidátů a koncipientů (§ 109 odst. 1 – 3 EŘ). Patří mezi komory s povinným členstvím.

Soudním exekutorem je fyzická osoba splňující předpoklady podle EŘ, kterou stát pověřil exekutorským úřadem (§ 1 odst. 1 EŘ). Předpoklady pro výkon povolání soudního exekutora jsou stanoveny v § 9 odst. 1 EŘ, v jehož souladu exekutorem může být jmenován občan České republiky, který má plnou způsobilost k právním úkonům, získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice, je

⁹¹ Jeho věcná příslušnost vzniká na základě ustanovení § 7 odst. 1 SŘS.

bezúhonný, vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi a složil exekutorskou zkoušku. Podmínku státního občanství stanoví zákon z důvodu, že je na exekutora přenesena část výkonu státní správy.⁹² Zákon rovněž vymezuje podmínky pro výkon činnosti exekutorského koncipienta, kandidáta a vykonavatele exekutora (§ 19 – 27 EŘ).

Exekutor však svoji činnost může vykovávat jedině v případě, že složil slib do rukou ministra a uzavřel smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti (§ 11 odst. 1 EŘ). Exekutor je do úřadu jmenován ministrem na základě výběrového řízení (§ 10 odst. 1 EŘ), jelikož počet obsazovaných exekutorských úřadů je omezen (uplatňuje se zde princip numerus clausus stejně jako v případě notářské komory).⁹³

„Podle důvodové zprávy k exekučnímu řádu je institut soudního exekutora založen na principu, že jakákoliv činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení. Hlavní činností exekutora je tedy nucený výkon exekučních titulů, kterými jsou rozhodnutí soudů, státních orgánů a jiných subjektů a vykonatelné veřejné listiny.“⁹⁴ Z povahy věci však vyplývá, že konstitutivní rozhodnutí se v exekučním řízení nevykonávají.⁹⁵ Vedle hlavní činnosti může exekutor dále poskytovat právní pomoc oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu, jakož i v souvislosti s exekuční činností a další činností, provádět autorizovanou konverzi dokumentů podle zvláštního právního předpisu, a rovněž sepisovat listiny a vykonávat jinou činnost, stanoví-li tak EŘ (§ 74 odst. 1 EŘ).

Exekutor při výkonu exekuční činnosti má postavení úřední osoby (dříve veřejného činitele).⁹⁶ Státní dohled nad exekuční činností a nad činností exekutora podle § 74 odst. 1 písm. c) a § 76a EŘ vykonává ministerstvo spravedlnosti (§ 7 odst. 1 EŘ). Ministerstvo spravedlnosti má však i jiné pravomoci v souvislosti s exekutorskou činností, např. jmenuje a odvolává exekutory, zvyšuje počet exekutorských úřadů, nařizuje nucenou správu EKČR atd. (§ 8 – 8d EŘ). Podle mého názoru je zajímavé ustanovení § 8a EŘ, podle něhož je EKČR povinna do 30 dnů předložit ministerstvu veškeré stavovské předpisy přijaté jejími orgány a pokud ministerstvo dospěje k názoru, že je předložený předpis v rozporu se zákonem, může podat návrh na jeho přezkoumání soudem. Domnívám se, že se jedná o určitý

⁹² KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 39 – 40.

⁹³ Tamtéž, s. 42.

⁹⁴ Tamtéž, s. 3.

⁹⁵ MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva*. 3. vydání. Praha: Linde, 2002, s. 419.

⁹⁶ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 42.

zásah do práva na samosprávu, který je však zřejmě vhodný vzhledem ke specifickému rázu exekutorské činnosti. Pokud EKČR přijaté stavovské předpisy ministerstvu nepředloží, jejich platnost tím není dotčena.⁹⁷ To však nemůže platit v případě zkušebního, kárného a kancelářského řádu, jelikož k jejich platnosti je dle § 110 odst. 8 EŘ nutný předchozí souhlas ministerstva, který je dán ustanovením § 128 EŘ.

3.3.1 Hmotněprávní úprava

Kárná odpovědnost za kárné provinění exekutora, kandidáta a koncipienta je zakotvena v § 116 odst. 1 EŘ. Kárným proviněním se rozumí závažné nebo opětovné porušení povinností exekutora, kandidáta nebo koncipienta stanovených právním nebo stavovským předpisem anebo usnesením EKČR, nebo narušení důstojnosti exekutorského povolání jeho chováním (§ 116 odst. 2 EŘ).⁹⁸ Povinnosti jsou exekutorovi stanoveny především exekučním řádem a Usnesením EKČR ze dne 28. února 2006, kterým byl přijat stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů (dále jen PPE).

Povinnosti exekutora bych obecně rozdělila totožně jako v případě povinností notáře, tedy na povinnosti vůči exekutorskému stavu, povinnosti vůči EKČR, povinnosti vůči účastníkům řízení, popř. klientům a „ostatní“ povinnost.

Hned v úvodním ustanovení § 2 EŘ je exekutorovi uložena povinnost vykonávat exekuční činnost nezávisle a řídit se při jejím výkonu pouze Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Je nepochybné, že se exekutor musí řídit také stavovskými předpisy. Proto by dikce tohoto ustanovení mohla naznačovat, že stavovské předpisy se řadí pod jiné právní předpisy.

Jelikož se dle § 28 EŘ úkony exekutora považují za úkony soudu, je požadavek nezávislosti skutečně nezbytný. „Nezávislost je dána způsobem jeho jmenování, odvolání, přeložení a disciplinárním řízením. Důležitá je i jeho přiměřená ekonomická nezávislost.“⁹⁹ Nezávislost, svědomitost a pečlivost patří mezi základní pravidla činnosti exekutora společně se zákazem zneužití informací, které získal v souvislosti s výkonem exekuční nebo další činnosti, ve svůj prospěch nebo ve prospěch třetích osob (čl. 5 PPE).

⁹⁷ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 24.

⁹⁸ Posledně jmenované kárné obvinění se posuzuje případ od případu a neexistuje nějaké obecné vymezení, proto se jím ve své práci nebudu zabývat.

⁹⁹ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 7.

Exekutor je všeobecně povinen přispívat poctivým, čestným a slušným chováním k důstojnosti a vážnosti exekutorského stavu. Jeho projevy při výkonu povolání musí být věcné, střízlivé a nikoliv vědomě nepravdivé (čl. 3 odst. 1, 3 EŘ). S tímto souvisí i kolegiální povinnost spočívající v tom, že exekutor nesmí jiného exekutora osočovat a nesmí proti němu zahájit právní spor bez předchozího projednání ve smírčím orgánu komory (čl. 8 PPE). Obdobné principy vyplývají i z ustanovení týkajících se povinností exekutorů v řízení před soudy a jinými orgány (čl. 12 PPE).

Na výzvu EKČR je exekutor povinen podílet se bez nároku na honorář, nebrání-li mu v tom vážné důvody, na projektech směřujících k prosazování nebo obhajobě lidských práv a svobod, a dále na projektech, jejichž cílem je uskutečňování principů demokratického právního státu nebo zdokonalení právního řádu České republiky (čl. 13 PPE).

Exekutor svoji činnost vykonává za úplatu (§ 3 odst. 1 EŘ). Na úplatnost je kladen velký důraz. Dle nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 2. 2006, sp. zn. I ÚS 290/05 by se nedodržení tohoto kogentního ustanovení vymykalo zcela zjevně nosnému principu, na němž je EŘ vybudován, a ohrozilo by i pro futuro nezávislost exekutora. Sjednává-li exekutor smluvní odměnu, je povinen žadateli o poskytnutí služby sdělit pravdivé informace o očekávaném rozsahu svých rozhodnutí (čl. 7 odst. 1 PPE).

Exekutor nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a dále činnosti vědecké, publikační, pedagogické, tlumočnické, znalecké a umělecké, které může vykonávat i za úplatu (§ 3 odst. 2 EŘ). Toto ustanovení má zabránit možné závislosti činnosti exekutora na dalších subjektech a potencionálnímu střetu zájmů.¹⁰⁰

Dle § 13 odst. 1 EŘ exekutor řídí činnost exekučního úřadu. Kancelář svého úřadu musí vést tak, aby nebyla snižována důstojnost exekutorského stavu (čl. 11 odst. 3 PPE). Při výkonu své činnosti je povinen používat průkaz exekutora, razítko nebo pečetidlo (§ 13 odst. 1 EŘ).

Dle § 29 odst. 1 EŘ je exekutor vyloučen z exekuce, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům exekučního řízení nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti. Dozví-li se exekutor o skutečnosti, pro kterou je vyloučen, musí ji neprodleně oznámit exekučnímu soudu, který následně rozhodne o jeho případném vyloučení. Podjatost exekutora mohou namítat i účastníci řízení (§ 29 odst. 3, 4, 8 EŘ). Nezaajatost exekutora je skutečně důležitá, jelikož úkony exekutora se považují za úkony soudu (§ 28 EŘ), tudíž je nezbytné, aby exekutorovo počínání bylo spravedlivé. O nutnosti

¹⁰⁰ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 9.

nestranného a nezávislého výkonu činnosti exekutora hovoří i Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) ve svém komentáři k ustanovení § 30 EŘ.

Exekutorský řád stanoví důvody, pro které může exekutor odmítnout provedení úkonu. Učiní tak, pokud se požadovaný úkon odporuje zákonu nebo právním předpisům, anebo jestliže žadatel o provedení exekuce nesložil přiměřenou zálohu na náklady exekuce, nejde-li o exekuci k vymožení výživného na nezletilé dítě (§ 30 EŘ). Toto ustanovení však není zcela bezvýjimečné. Musíme odlišovat exekuční činnost, pro kterou je v ustanovení § 30 EŘ výčet taxativní a exekutor je v ostatních případech povinen službu poskytnout, a další činnost exekutora, která je vykonávána na základě písemné smlouvy, z čehož lze usuzovat, že exekutor je smlouvu uzavřít oprávněn, nikoliv povinen.¹⁰¹ V tomto případě je však povinen odmítnout poskytnutí služby v téže věci více osobám, jestliže zjevně hrozí možný vznik rozporu v jejich zájmech (čl. 6 odst. 1 PPE).

Pokud exekutor hodlá službu odmítnout, je povinen provést přiměřená opatření k odvrácení závažné újmy, která žadateli o poskytnutí služby bezprostředně hrozí (čl. 6 odst. 2 PPE).

Další významnou povinností exekutora (a také jeho zaměstnanců) je zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl při provádění exekuční nebo další činnosti (§ 31 odst. 1, 9 EŘ). Této povinnosti může být exekutor zproštěn orgánem EKČR, a to pouze z důvodů zvláštního zřetele hodných, v nezbytné míře a pro jednotlivý případ. Zprostit ho může i účastník řízení, jehož oprávněných zájmů se skutečnost dotýká (§ 31 odst. 2 EŘ). Zákon dále stanoví, kdy exekutor povinnost mlčenlivosti nemá (vůči svým zaměstnancům, pokud oni sami tuto povinnost mají, dále v nezbytném rozsahu v řízení před soudem atd.). Tato povinnost se však nedotýká povinnosti překazit spáchání trestného činu a oznamovací povinnosti stanovené zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a zákona o provádění mezinárodních sankcí. Rovněž se jí nemůže dovolávat v kárném řízení dle EŘ (§ 31 odst. 3 – 7 EŘ). Povinnost mlčenlivosti trvá i po zániku výkonu úřadu exekutora. Dále zákon výslovně stanoví, že její porušení zakládá kárnou odpovědnost exekutora a odpovědnost za škodu (§ 31 odst. 8, 10 EŘ).

Další povinnosti jsou exekutorovi stanoveny v souvislosti s exekučním řízením (§ 35-57 EŘ). Právní úprava je velmi podrobná, což je jistě nezbytné, vzhledem k závažnosti

¹⁰¹ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 86.

následků exekučního řízení. Kromě zákonem stanovených postupů, které exekutor v jednotlivých fázích řízení musí dodržovat, je dále povinen při provádění exekuce postupovat rychle a účelně a dbát přitom na ochranu práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem (§ 46 odst. 1 EŘ). Tento požadavek je velice vhodný, neboť exekuce je pro její účastníky nesmírně nepřijemnou záležitostí.

Exekutor sepisuje exekutorské zápisy, které mají povahu veřejné listiny. Těmito zápisy osvědčuje zákonem stanovené skutečnosti (§ 77, 78, 79 odst. 7 EŘ). Exekutorský řád vymezuje náležitosti, které takové zápisy musí obligatorně obsahovat. Pokud by zápis nějakou obligatorní náležitost postrádal, neměl by pak povahu veřejné listiny, mohlo by se však jednat o jiný platný právní úkon.¹⁰² Při této činnosti se exekutor musí řídit povinnostmi stanovenými zákonem (§ 77 – 86 EŘ). Většina těchto povinností souvisí s platností exekutorského zápisu.

Zákon dále exekutorovi stanoví povinnosti týkající se manipulace se spisy, nahlížení do spisů, půjčování spisů, rekonstrukce spisů, manipulace s exekutorskými stejnopisy, úschovy ukončených spisů, exekutorského archivu a vydávání stejnopisů, opisů a výpisů (§ 93 – 108 EŘ).

Exekutor rovněž musí dodržovat pravidla soutěže exekutorů (čl. 14 – 25 PPE) a má určité povinnosti k exekutorským koncipientům (čl. 10 PPE).

Pokud exekutor povinnosti stanovené zákonem poruší, může mu být uloženo kárné opatření, a to ve formě napomenutí, písemného napomenutí, pokuty až do výše stanovené zákonem a odvolání z exekutorského úřadu. V případě posledně jmenovaného opatření nesmí být odvolaný exekutor po dobu 5 let od právní moci rozhodnutí o odvolání jmenován exekutorem. Kandidát může být kárně potrestán napomenutím, písemným napomenutím, pokutou, jejíž horní hranice je desetina výše pokuty, kterou lze maximálně uložit exekutorovi, a odvoláním ze zastupování, v jehož případě nesmí být po dobu pěti let od právní moci rozhodnutí o odvolání ustanoven zástupcem nebo být jmenován exekutorem. V případě koncipienta přichází v úvahu napomenutí, písemné napomenutí a pokuta, jejíž hranicí je padesátina výše pokuty, která může být uložena exekutorovi. Odpovědnost exekutora, kandidáta nebo koncipienta za kárné provinění zaniká, nebyl-li do 3 let od jeho spáchání podán návrh na zahájení řízení (§ 116 odst. 3 – 5, 7, 9 EŘ).

¹⁰² KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 329.

3.3.2 Procesněprávní úprava

Procesní úpravu disciplinárních deliktů exekutorů obsahuje exekuční řád a dále stavovský předpis EKČR ze dne 23. 5. 2002, kárný řád. Nestanoví-li EŘ jinak, použijí se na kárné řízení proti exekutorovi obdobně rovněž ustanovení zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoŘ).

Kárné řízení se zahajuje na návrh, který se nazývá kárnou žalobou. Je jí oprávněn podat ministr, předseda revizní komise a předseda kontrolní komise ve věcech působnosti těchto komisí a předseda příslušného krajského nebo okresního soudu. Subjektivní lhůta pro podání žaloby je šest měsíců, objektivní je tři roky (§ 117 odst. 1 – 3 EŘ). Lhůta se počítá od vzniku důvodného podezření, že bylo spácháno kárné provinění.¹⁰³

Zajímavý je odlišný postup v kárném řízení týkající se exekutora a kandidáta nebo koncipienta a rovněž i použití odlišné právní úpravy. Kárné řízení v případě kandidáta nebo koncipienta je upraveno exekučním a kárným řádem. Na kárné provinění exekutora se použije zákon o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, nestanoví-li EŘ jinak.

Právní úprava kárného řízení proti kandidátovi nebo koncipientovi je takřka totožná s právní úpravou kárného řízení podle notářského řádu, a proto se jí dále nebudu zabývat. Podstatným rozdílem však je, že proti rozhodnutí kárného senátu není možné odvolání a dále také skutečnost, že se rozhodnutí doručuje kromě účastníků řízení také ministrovi, nebyl-li účastníkem řízení (§ 120a odst. 3, 4 EŘ). Nejednotnost právních úprav týkající se odvolání je zarážející, neboť notáři i exekutoři, na které je přenesen část výkonu státní moci, mají při plnění svých úkolů v zásadě stejné postavení.¹⁰⁴ Koncipient nebo kandidát má však možnost podat žalobu ve správním soudnictví (touto problematikou jsem se již zabývala v podkapitole 3.1.2).

Kárný řád se použije pouze v případě kárného provinění kandidáta nebo koncipienta a dle svého úvodního ustanovení § 1 odst. 1 upravuje postup kárných orgánů, účastníků kárného řízení a jiných osob tak, aby byl spolehlivě zjištěn skutkový stav, aby bylo správně rozhodnuto o jejich kárném provinění a o kárném opatření.

Je-li kárně obviněným exekutor, postupuje se obdobně podle ZoŘ, nestanoví-li EŘ jinak. Nepoužijí se tedy všechna ustanovení ZoŘ, nýbrž pouze taková, která odpovídají

¹⁰³ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 421.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 431.

povaze případu.¹⁰⁵ Zásadní změnou oproti ostatním právním úpravám kárných řízení je, že nerozhoduje kárný senát nýbrž kárný soud, kterým je Nejvyšší správní soud (§ 3 ZoŘ), respektive jeho speciálně zřízené kárné senáty.¹⁰⁶ Účel kárného řízení je stejný jako v případě ostatních profesních komor, tedy závěr, zda kárné provinění bylo či nebylo spácháno a případné uložení kárného opatření. Potřebná opatření k výkonu uloženého kárného opatření provede ministerstvo (§ 121 odst. 2 EŘ).

V případě kárného provinění exekutora, kandidáta i koncipienta po pěti letech od právní moci rozhodnutí o uložení kárného opatření dojde k zahlázení kárného postihu. Pokud však výkon kárného opatření do té doby neskončil, zahlázení kárného postihu nastane vykonáním kárného opatření (§ 123 EŘ).

¹⁰⁵ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 433.

¹⁰⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. TOMOSZKOVÁ, Veronika a kol. *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 61.

4 Komparace jednotlivých právních úprav, jejich nedostatky a navrhovaná řešení

Právní úpravy disciplinárních deliktů jednotlivých profesních komor si jsou na první pohled nápadně podobné. Přesto však mezi nimi nalezneme podstatné rozdíly. Zásadní odlišnost od ostatních profesních komor nalezneme zejména u Exekutorské komory České republiky a Notářské komory České republiky, což je dle mého názoru způsobeno tím, že exekutoři i notáři vykonávají určité úkony státu, a proto je nezbytné klást na jejich činnost přísnější a přesnější požadavky.

Jelikož jsem se ve své práci zaměřila na komory, jejichž členové vykonávají právnickou profesi, mé následující úvahy budou vycházet z právní úpravy týkající se disciplinárních deliktů advokátů, notářů a soudních exekutorů.

Povinnosti, při jejichž porušení nastává kárná odpovědnost, jsou založeny právními nebo stavovskými předpisy. V případě advokátů je tímto stavovským předpisem zejména etický kodex, v případě exekutorů pravidla profesionální etiky. Notáři žádný podobný stavovský předpis nemají. Domnívám se, že předpisy tohoto charakteru jsou velkým přínosem, neboť zákony stanoví v první řadě povinnosti týkající se konkrétních úkonů při konkrétní činnosti, kdežto „etické předpisy“ vymezují a konkretizují požadavky na všeobecné chování subjektů, které jsou v zákonech upraveny velice stručně. Proto si myslím, že by byla vhodná podobná úprava i v případě Notářské komory ČR. Navíc podle mého názoru je zákonná úprava kárných provinění značně složitá a neucelená, roztržštěná ve více zákonech.

Ustanovení, která zakotvují kárnou odpovědnost advokátů, notářů a exekutorů, jsou zdánlivě odlišná. Základní skutková podstata, spočívající zejména v závažném nebo opětovném porušení zákonů nebo stavovských předpisů, je obdobná. V případě notářů a exekutorů existuje však ještě další skutková podstata, zakládající se v (závažném nebo opětovném) narušení důstojnosti exekutorského (notářského) povolání chováním exekutora (notáře). Přestože toto ustanovení v právní úpravě disciplinárních deliktů advokátů chybí, v etickém kodexu nalezneme povinnost advokáta přispívat svým chováním k důstojnosti advokátního stavu. Jelikož kárné provinění může být založeno i na porušení stavovského předpisu, jsou v podstatě obecná ustanovení zakládající kárnou odpovědnost v případě jednotlivých komor stejná, ač tomu tak na první pohled není.

Otázkou ovšem zůstává, zda takto vymezené skutkové podstaty jsou dostatečně konkrétní, zejména ohledně právní jistoty, co kárným proviněním je, a co není. Problém vidím např. ve formulaci „porušení povinností stanovených zákonem“. Množství právních

předpisů, které stanoví povinnosti, je nemalé. Dále ustanovení týkající se chování advokátů, notářů a exekutorů jsou dost obecná a je-li advokát (notář, exekutor) povinen svým chováním přispívat k zachování důstojnosti advokátního (notářského, exekutorského) stavu, opravdu si nemůže být jistý, jaké konkrétní požadavky jsou na něj kladeny. Za úvahu také stojí možnost zneužití takového ustanovení ze strany žalobců. Na druhou stranu si ovšem neumím představit, jak by bylo možné tento stav napravit, jelikož množství povinností, které vykonavatelé vybraných profesí musí dodržovat, je obrovské. Proto zřejmě není možná právní úprava, která by v jednom konkrétním předpise (ideálně v jedné části nazvané Kárná provinění) stanovila např. všechny povinnosti notáře, které by při jejich porušení zapříčinily vznik kárné odpovědnosti.

Hmotněprávní úprava disciplinárních deliktů advokátů, notářů a exekutorů obsahuje mnoho takřka stejných institutů, které se liší pouze v detailech. Patrně jedním z nejvýznamnějších požadavků na činnost členů komor bude požadavek nezávislosti, neboť ho ZoA, NŘ i EŘ zařazují hned v úvodních ustanoveních a zdůrazňují jeho nezbytnost. Podle mého názoru je nezávislost a nestrannost při výkonu jejich činnosti nutná. Vzhledem k charakteru jejich činnosti by totiž nebyl vhodný vliv zvenčí, což však vyplývá i z povahy samosprávy jako takové.

Rovněž obdobné jsou požadavky kladené na chování (jednat čestně, svědomitě, poctivě, nesnižovat důstojnost stavu, loajálnost, kolegiálnost, úcta k soudům atd.), mlčenlivost a okolnosti jejího zproštění. Dále jsou ve všech právních úpravách podobně stanoveny případy povinného odmítnutí poskytnutí služby. Rovněž obsahují povinné pojištění za škodu, požadavky na vedení dokumentace, informační povinnost, příspěvkovou povinnost atd.

Rozdílné povinnosti jsou stanoveny zejména ohledně jednotlivých úkonů, které vykonává specifické povolání.

Notáři a exekutoři mohou (při výkonu notářské nebo exekutorské činnosti, nikoliv ostatní činnosti) odmítnout provedení úkonu pouze za zákonem stanovených okolností. Je to logické, neboť vykonávají činnost z pověření státu. Jelikož je jejich počet omezen a k soudním úkonům jsou přiděleni na základě příslušnosti svého úřadu, mohlo by neposkytnutí služby podle mého názoru zapříčinit možné odepření spravedlnosti. Advokát tuto povinnost samozřejmě nemá (kromě případů, kdy je mu poskytnutí služby nařízeno AKČR), neboť charakter jeho činnosti je převážně soukromoprávní.

Za problematickou považuji skutečnost, že není blíže specifikováno, v jakých případech (za jaké kárné provinění) je možné uložit jaký druh kárného opatření. Jelikož

některá opatření mají skutečně závažný charakter (např. vyloučení z příslušné komory), považují současnou právní úpravu v této oblasti za nedostačující.

Proces rozhodování o kárných proviněních je v případě jednotlivých komor upraven obdobně. Základní právní úprava se nachází v zákonech o jednotlivých komorách, podrobnosti stanoví kárné řády. Považuji za zvláštní, že kárný řád NKČR a EKČR¹⁰⁷ je vydán formou stavovského předpisu, kdežto kárný řád AKČR je vyhláškou ministerstva spravedlnosti. Jelikož v případě Notářské a Exekutorské komory je výrazně zesílen dohled právě ze strany ministerstva spravedlnosti, zdál by se mi logický opačný způsob provedení. Domnívám se, že toto řešení situace bylo vybráno z důvodu, aby ministerstvo spravedlnosti mohlo mít vliv na rozhodování v kárném řízení v Advokátní komoře, na kárný řád Exekutorské a Notářské komory totiž působí tím, že k jejich přijetí je nezbytný předchozí souhlas právě ministerstva spravedlnosti. Kárný řád ČAK je tedy obecně závazným právním předpisem, kdežto kárný řád NKČR a kárný řád EKČR je stavovským předpisem.

Procesní úprava kárného řízení se mi zdá dostatečně podrobná a nespátřuji zde žádné vážnější nedostatky. Bylo by však vhodné začlenit do notářského a exekučního řádu také ustanovení týkající se procesních práv obviněného, alespoň v rozsahu dle zákona o advokacii. Rovněž si jsou podobné i postupy, které stanovují jednotlivé právní úpravy. Významnou odlišnost však obsahuje exekuční řád, který stanoví, že na kárné provinění exekutorů se použije zákon o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a exekutorů, nestanoví-li exekuční řád jinak. Domnívám se, že se tohoto zákona použije zejména z důvodu, že stěžejní činnost exekutora souvisí se soudní exekucí, při které činí úkony jménem soudu. Zřejmě proto zákonodárce považoval za vhodné, aby se v případě kárného provinění exekutora postupovalo stejně jako v případě disciplinárního deliktu soudce nebo státního zástupce. Na notáře, přestože činí úkony jako soudní komisař, se tento zákon nevztahuje. Rozhodně to nepovažuji ani za nutné. Notář sice činí úkony jménem soudu, je to však pouze jedna z částí jeho činnosti, navíc její charakter není nikterak zásadní.

V případě kárného provinění exekutora rozhoduje zvláštní senát Nejvyššího správního soudu, což je také rozdílné od ostatních komor, kde o kárném provinění rozhoduje kárný senát ustavený v rámci příslušné komory. Proti rozhodnutí kárného soudu není přípustné odvolání, je však možné za zákonem stanovených podmínek podat návrh na obnovu kárného řízení (§ 21, 22 ZoŘ). Advokát i notář se proti rozhodnutí kárného senátu odvolat může. Odepření možnosti opravného prostředku se může zdát poněkud kontroverzní. Nelze však pominout

¹⁰⁷ Kárný řád se použije pouze v případě kárného řízení kandidáta nebo koncipienta, pro kárné řízení vůči exekutorovi se nepoužije.

fakt, že o kárném provinění rozhoduje NSS. Členové ostatních komor mají možnost proti rozhodnutí odvolacího senátu podat správní žalobu. V prvním stupni by rozhodoval krajský soud, v druhém stupni NSS jako poslední instance. De facto se dá konstatovat, že v případě kárného provinění exekutora se „přeskočí“ všechna předchozí řízení a rozhodne přímo nejvyšší možná instance.

Další odlišnost nacházíme v případě kárného řízení proti exekutorskému kandidátovi nebo koncipientovi. Exekuční řád vylučuje možnost odvolání proti rozhodnutí kárného senátu. V případě kárného provinění exekutora, který rovněž nemá možnost podat odvolání, „alespoň“ rozhoduje soud, kdežto o kárném provinění exekutorského koncipienta nebo kandidáta rozhoduje „pouhý“ kárný senát EKČR. Přestože většinu kárného senátu tvoří soudci (§ 4 odst. 2 kárného řádu), nejedná se o výkon soudnictví, nýbrž o rozhodovací činnost v rámci samosprávy. Přesto v odepření možnosti odvolání nevidím zásadní nedostatek, jelikož kandidát i koncipient mají možnost podat proti rozhodnutí kárného senátu žalobu ve správním soudnictví.

Problémem, který se spácháním kárného provinění souvisí, je dle mého názoru také nevyřešená otázka povahy stavovských předpisů, konkrétně zda jsou předpisy právními nebo interními. Pokud ZoA, NŘ nebo EŘ v některých ustanoveních používá např. termín „rozpor s právními předpisy“, bylo by jistě více než vhodné vědět, zda pod tento termín řadit i stavovské předpisy. V opačném případě totiž mohou nastat bezvýchodné situace, jak je tomu např. v případě kárného provinění notáře způsobeného (ne)porušením pokynů klienta, jsou-li v rozporu se stavovskými předpisy. Tímto případem jsem se zabývala v podkapitole 3.2.1.

Závěr

Je nepochybné, že existují určitá povolání, jejichž činnost je více než vhodné právně upravit. Příslušníci těchto povolání, jako např. lékaři, veterinární lékaři, zubaři, advokáti, notáři nebo exekutoři, totiž při výkonu své profese mohou významně ovlivnit životy jiných lidí (v případě veterinárních lékařů zvířat).

Současná právní úprava stanoví podmínky činnosti členů jednotlivých profesních komor v zákonech a stavovských předpisech. V případě porušení tam stanovených povinností nastává kárná odpovědnost za kárné provinění. Postižitelnost kárného provinění je důležitá také z preventivního hlediska, kdy člen dané komory je srozuměn s tím, že když nebude vykonávat svoji činnost v souladu s právními a stavovskými předpisy, bude mu uložena sankce.

Stávající úprava disciplinárních deliktů členů České advokátní komory, Notářské komory České republiky a Exekutorské komory České republiky, na kterou jsem svoji práci z výše popsaných důvodů zaměřila, se mi v případě hmotněprávní úpravy nejeví jako bezchybná. Nehledě na ustanovení odkazující na již neexistující ustanovení jiných zákonů nelze pominout podle mého názoru příliš obecnou skutkovou podstatu kárného provinění, kterou nalezneme u všech zmíněných komor. Domnívám se, že by bylo vhodné skutkové podstaty blíže specifikovat, např. v rozsahu zákona o přestupcích. Za zvážení by taktéž stálo vytvoření speciálního právního nebo stavovského předpisu, který by však na rozdíl např. od etického kodexu obsahoval ucelený výčet všech skutkových podstat kárných provinění jednotlivých komor.

Jelikož kárná opatření, která mohou být za kárné provinění uložena, mohou mít různě závažné účinky, považuji takřka za nutné blíže specifikovat, za jaké kárné provinění se ukládá jaký druh kárného opatření. Současná situace dává prostor k zneužití práva ze strany kárného senátu např. v oblasti konkurenčního boje.

V souvislosti s nevyřešenou otázkou, zda stavovské předpisy jsou právními předpisy, považuji za problematická ustanovení obsahující termín „právní předpisy“. Jelikož kárná odpovědnost nastává také porušením stavovského předpisu, je např. ustanovení, podle kterého se notář neřídí pokyny klienta, které jsou v rozporu s právními (nikoliv stavovskými) předpisy, značně matoucí. Z hlediska právní jistoty považuji tento stav za nepřijatelný.

Současná hmotněprávní úprava disciplinárních deliktů České advokátní komory, Notářské komory České republiky a Exekutorské komory České republiky je podle mého názoru, na rozdíl od procesněprávní úpravy, nedostatečná.

Věřím, že jsem přiměřeným způsobem naplnila cíl své práce, tedy že jsem zhodnotila a srovnala stávající právní úpravy disciplinárních deliktů advokátů, notářů a soudních exekutorů, poukázala jsem na její nedostatky a rovněž jsem se v některých případech pokusila nalézt vhodnější řešení. Rozhodně by bylo zajímavé obdobným způsobem pracovat s právní úpravou ostatních profesních komor. Podle mého názoru by se v celkovém srovnání našlo více rozdílů, jelikož povolání, o nichž by práce pojednávala, by byla různorodá. Přesto by se jistě našly stěžejní instituty, které by byly ve všech právních úpravách stejné.

Seznam použité literatury

Odborné publikace

- BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 1118 s.
- HARVÁNEK, Jaromír a kol. *Teorie práva*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 496 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 875 s.
- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 658 s.
- KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vydání. Ostrava: Montanex, 2007. 376 s.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. 400 s.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001. 346 s.
- MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2001. 256 s.
- MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva*. 3. vydání. Praha: Linde, 2002. 1852 s.
- MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 202 s.
- PRŮCHA, Petr. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2004. 356 s.
- SLÁDEČEK, Vladislav. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2009. 464 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír. TOMOSZKOVÁ, Veronika a kol. *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 260 s.
- SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví a právní služby*. 1. vydání, Ostrava: Key Publishing, 2008. 215 s.
- ŠÍŠKEOVÁ, Sylva, PODHRÁZKÝ, Milan, LAVICKÝ, Petr. *Přehled judikatury ve věcech správního trestání*. 1. vydání. Praha: ASPI, 2006. 824 s.

Časopisecké články

- DVOŘÁČEK, Dan. Právní povaha předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2006, roč. 14, č. 24, s. 882-887.
- FRUMAROVÁ, Kateřina. K reformě správního trestání. *Trestní právo*, 2002, roč. 7, č. 5, s. 4-8.

- KOUDELKA, Zdeněk. Budoucnost profesní samosprávy. *Právní rádce*, 1997, roč. 5, č. 7, s. 29-31.
- KOUDELKA, Zdeněk. Profesní samospráva. *Právní rádce*, 2003, roč. 11, č. 11, s. 44-50.
- MADLEŇÁKOVÁ, Lucia. Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, roč. 43, č. 2, s. 66-89.
- MIKA, Lubomír. Zájmová samospráva s přihlédnutím k notářské samosprávě ve světle změny zákona o advokacii. *Ad notam*, 2004, roč. 10, č. 4, s. 97-99.
- MOTEJL, Otakar. Zásady etického chování právníků. *Právní rozhledy*, 1999, roč. 7, č. 2, s. 8.
- NEUMANNOVÁ, Hana. Správní disciplinární delikty podle zákonů o profesních komorách. *Správní právo*, 2001, roč. 34, č. 3, s. 145-163.
- SEDLATÝ, Bohuslav. Zpráva předsedy kárné komise ČAK. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 2009, č. 9, s. 35-36.
- SCHULZ, Jaroslav. Profesní komory – povinné či nepovinné členství? *Právní rádce*, 1994, roč. 2, č. 2, s. 48-50.
- SLÁDEČEK, Vladimír. Ještě k povaze předpisů zájmové samosprávy. *Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 4, s. 130–138.
- SOVOVÁ, Olga. K aktuálním otázkám disciplinárního řízení. *Zdravotnictví a právo*, 2010, roč. 14, č. 4, s. 19-22.
- SOVOVÁ, Olga. Proces před orgány profesních komor, disciplinární řízení. *Zdravotnictví a právo*, 2003, roč. 7, č. 8, s. 8-16.
- SOVOVÁ, Olga. Profesní komory a nucené členství. *Zdravotnictví a právo*, 2003, roč. 7, č. 7, s. 2-8.

Právní předpisy

Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých souvisejících právních předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1993 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 7/2002, o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1994 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb. ze dne 20. srpna 1996, kterou se podle zákona č. 85/1996bSb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád), ve znění pozdějších předpisů

Stavovské předpisy

Kárný řád Notářské komory České republiky ze dne 16. 6. 2009

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kárný řád

Usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších předpisů

Usnesení Exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006, kterým byl přijat stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

Zprávy a doporučení

Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91) 1, o správních sankcích

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

Zpráva předsedy kárné komise ČAK ze dne 18. 9. 2009

Judikatura

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 20. 2. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 29/2000

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 2. 2006, sp. zn. I. ÚS 290/05

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 23. 1. 2009, sp. zn. K 141/2008

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 8. 6. 2009, sp. zn. K 146/07

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007-135

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 30. 11. 1995, věc C 55/94

Rozsudek Evropského soudního dvora pro lidská práva ze dne 20. 5. 1998, stížnost č. 25405/94, věc Schöpfer proti Švýcarsku

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. 5. 2004, sp. zn. 5 As 34/2003

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 1997, sp. zn. 6 A 226/95

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 8. 2000, sp. zn. 5 A 71/98

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5. 11. 1998, sp. zn. I. ÚS 393/98

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 11. 2000, sp. zn. 6 A 62/99

Shrnutí

Předmětem mojí diplomové práce na téma „Disciplinární delikty v rámci samosprávných komor“ je kárná odpovědnost a kárná provinění členů České advokátní komory, Notářské komory České republiky a Exekutorské komory. V úvodních kapitolách vymezuji základní pojmy související s tématem práce. Dále se zabývám právní úpravou kárných provinění v případě jednotlivých komor. V závěrečné kapitole srovnávám jednotlivé právní úpravy, poukazuji na jejich nedostatky a navrhuji možné změny.

Summary

The topic of the thesis „Breach of Discipline in the professional associations“ aims at disciplinary responsibility and disciplinary offense of members of the following organizations, Czech Bar Association, Notarial Chamber of the Czech Republic and Bailiffs Chamber of the Czech Republic. The introductory chapters define basic terms related to the subject of the thesis. The thesis also deals with legislation of disciplinary offenses committed within each association mentioned above. The final chapter compares individual legal regulations and indicates their deficiencies and suggests possible changes.

Klíčová slova

Česká advokátní komora, disciplinární delikt, Exekutorská komora České republiky, Notářská komora České republiky, kárná odpovědnost, kárné opatření, kárné provinění, kárné řízení, profesní samospráva, stavovský předpis.

Key words

Czech Bar Association, disciplinary infraction, Bailiffs Chamber of the Czech Republic, Notarial Chamber of the Czech Republic, disciplinary responsibility, disciplinary measure, disciplinary offense, disciplinary proceeding, professional autonomy, professional regulation.